

יו"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע

עורך ראשי:

הרב ישראל מאיר גלינסקי

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
38

איר תשע"ט
נושא החודש:
כבוד

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

כבוד - חיובי או שלילי

(ר"ה טז.) והמחלל את השם, לא מועיל לו לא תשובה, לא יום הכיפורים ולא ייסורים, רק מיתה רח"ל (יומא פו.). ולא רק לגבי אחרים, אלא גם נותנים לנו עצות איך לזכות בעצמנו לכבוד; "איזהו מכובד, המכבד את הבריות" (אבות ד, א), "כל המכבד את התורה, גופו מכובד על הבריות" (אבות ד, ו), "כל העוסק בתורה מבפנים, תורתו מכרזת עליו מבחוץ" (ברכות נו.). "למד מאהבה וסוף הכבוד לבוא", "כבוד חכמים ינחלו", ועוד הרבה.

מצד שני, הכבוד נחשב למשהו שלילי. אחד מקנייני התורה הוא 'מתרחק מן הכבוד'. על אהבת הכבוד נאמר שהיא מוציאה את האדם מן העולם. וגם במציאות העולם - הדבר הזה מולול ושנוי מאד, וכדברי המפרשים (תויו"ט) 'שאין שנאוי לבריות כמו הרודף אחר הכבוד'. ואם כן, אם אכן מדובר בדבר כל כך גרוע, מפני מה עלינו לתת את הדבר הגרוע הזה לתלמידי חכמים, ומפני מה עלינו לחפש עצות כיצד להגיע לזה.

הפלא הגדול ביותר הוא המאמר הידוע (עירובין יג) "כל הרודף אחר הכבוד, הכבוד בורח ממנו, וכל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו". יש כאן דבר והיפוכו; מצד שני נראה שכדאי לברוח מהכבוד. זאת אומרת שהכבוד הוא דבר שלילי, ובאותה נשימה מבטיחים לנו, שאם אכן נברח ממנו, הוא ירדוף אחריו - וכי ברכה היא זו או קללה. והרי זה כאומר 'כל הבורח מן התאוה, התאוה רודפת אחריו'...

כבוד - שורש הנפש

הכבוד, לא רק שהוא דבר חיובי, אלא הוא מחויב המציאות. הנפש של אדם נקראת כבוד, כמו שרואים בכמה פסוקים 'למען ימורך כבוד', 'עורה כבודי', ועוד. והסיבה לכך היא מושג שהכבוד הוא שורש הנפש (ליקוטי מוהר"ן סז). הנשמה שלנו באה מיכסא הכבוד, וממילא היא נמשכת בטבעה לכבוד, וזהו כל חיותה.

אין אדם בעולם שאינו זקוק לכבוד. מדובר בצורך חיוני - לא פחות ואף יותר - מאויר לנשימה. האויר נצרך עבור הקיום הפיזי (לא רק, אך אין כאן מקומן). ואילו הכבוד נצרך עבור הקיום הנפשי והרוחני. אדם ללא כבוד, אינו יכול לחיות, ומבואר בספרים כי לו יצויר מציאות בה אדם אינו יכול להשיג כבוד בשום אופן, הוא ימות מיד.

המשך בעמוד ב' <<

אמנם, לשם כך בעצמו - כדי להפסיק לרדוף אחריו, עלינו ללמוד אותו בצורה 'פנימית'. להבין את מהותו של הכבוד, ומניין נובע הצורך הנואש בו. ומתוך כך, נראה מהי הצורה להתפטר ממנו, אולי דווקא על ידי שכן נשיג אותו.

בתורת מוהר"ן מברסלב, הנושא הזה מופיע בכמה וכמה מאמרים, ומכמה זוויות - הן חיוביות, ואפילו מאד. והן שליליות, וגם הם 'מאד'. המאמר דלהלן מבוסס בעיקר על מאמר אחד (ליקוטי מוהר"ן סימן ו), שעוסק בשני הצדדים כאחד, ומעמיד אותם זה מול זה. ואולי עוד חזון למועד, לנגוע בו מוזויות נוספות.

לאחר שעסקנו בהרחבה בעניין 'התאוה'. שכוללת שלשה נושאים מרכזיים; אכילה, קדושה, ומומון. עלינו להתקדם ולהבין את הבסיס המרכזי שעומד מאחורי כל התאוות, והוא 'הכבוד'. ולאחר מכן נוכל לעסוק גם כן בנושא 'הקנאה', שמורכבת מכבוד ותאוה גם יחד. ולכן שלשתם יחד משמשים כ'חברים טובים', ויחד הם מוציאים את האדם מן העולם.

ומזה טובה מרובה - השימוש הנכון בהם, 'מכניס' את האדם אל העולם, והכוונה אל העולם הפרטי שלו, העולם האמיתי שאליה הוא זקוק.

כבוד - טוב ורע

מצד אחד, דורשים מאתנו 'כבוד'; עלינו לעסוק בכבוד שמים, 'לכבד' את התורה, ולהתנהג בכבוד לתלמידי חכמים. וכן להיפך, העונש החמור ביותר הוא על 'לזולל' - המבזה את המועדות, אין לו חלק לעולם הבא (אבות ג, א), המבזה תלמידי חכמים, אינו עולה מהגיהנם לעולם

דבר המערכת

ל"ג בעומר

פלאי פלאים.

ל"ג בעומר - הוא חג שאינו מופיע בהלכה. שם מופיע רק שמופסיקים 'להתאבל' בו, אבל לא 'לשמח' בו ולעשות ממנו יום טוב. זה הפלא הראשון.

הפלא השני - שחוגגים אותו במקום מסוים בלבד. כל חג חוגגים אותו בכל בית בישראל, ולא רק במקום מסוים. המקום של ל"ג בעומר - הוא במירון. וגם מי שחוגג במקום אחר - הוא מתוך התקשרות לרבי שמעון שנמצא במירון.

הפלא השלישי - קוראים לזה 'הילולא', שפירושו חתונה. מה פתאום חתונה? מי מתחתן? וזו לא מליצה - השמחה שיש שם, הריקודים והשירים, האוכל והשתיה, וכל המצב - אין לו שום תיאור אחר חוץ מ'חתונה'. אבל מה? של מי?

אז כנראה שהפלאים הללו, הם בעצמם ההסבר המופלא.

יש את התורה, ויש את פנימיות התורה. לכאורה, אין שום הבדל ביניהם; אותה שבת, אותם תפילין, אותם מצוות ואתם הלכות. ובכל זאת - ההבדל ביניהם הוא עצום, הרבה יותר מההבדל בין מרק קר למרק חם.

גם נישואין יכולים לעשות בצורה טכנית. החתן והכלה עוזבים את בית הוריהם, ועוברים לגור בבית חדש. למה לעשות רעש? האם כל העולם צריך לדעת על זה? ומה זה קשור לתזמורת, פרחים, אוכל וריקודים?!

התשובה מיותרת. כל אחד יכול לשער איך ייראו חייהם של זוג כזה, שבסך הכל עשה מעבר טכני, והעתיק את הכתובת שבתעודת זהות מהכא להתם. כך גם נראה חייו של 'יודי', שהתורה בסך הכל אומרת לו איפה לגור ומה לעשות או לא לעשות.

פעם בחיים, חייבים לעצור את הכל. לנסוע למקום מסוים, ושם לרקוד עד התקרה - כדי להרגיש את מה שקורה כאן באמת. ואז, גם החלקים הטכניים הופכים להיות 'חיים'.

וזה בדיוק מה שאנחנו עושים בל"ג בעומר. הולכים לרבי שמעון או מתקשרים אליו - כדי שיעשה לנו 'חתונה' עם התורה ועם השם יתברך. ומאותו רגע, כבר הכל ייראה אחרת. אותה שבת ואתם תפילין - אבל צבעוני וחי, ולא שחור לבן ויבש.

בגליון הנוכחי נגענו מעט סביב הנושא, הן בנוגע לאברכים והן בנוגע לבני ביתם. ואת הפעולה הזאת אנו משתדלים להשיג באמצעות הגליון גם במשך כל השנה, מכוחו של רבי שמעון והצדיקים בעקבותיו, שגילו לנו את הפנימיות של התורה.

עולו אתו ואתכנשו להילולא דבר יוחאי

הנושאים הבאים:

אלול - המקום
תשרי - יום כיפור
חשוון - גאווה

סיון - תוכחה
תמוז - מחלוקת
אב - הזמן

'כבוד' פירושו - 'ערך'. בעל חי אינו זקוק להרגיש שמעריכים אותו, ואין לו שום נפקא מינא אם הוא 'שוה', האם הוא נצרך, או שהוא 'סתם' נמצא בעולם. אבל אדם, מטבעו [הפנימי] זקוק להערכה, ולהרגשה שצריכים אותו בעולם, ושהוא אינו נמצא כאן סתם. כשאדם מרגיש שהוא 'סתם' נמצא כאן - וזה לא מעניין אף אחד, ואין מנחם ותועלת לאף אחד - למה לו חיים.

לצורך ההרגשה הזאת, אדם מוכן לעשות הכל. ואפילו להמציא הנהגות משונות או משוגעות - כדי להשיג את האישור, שאכן הנוכחות שלו מורגשת, ויש משמעות להימצאותו כאן. אפילו משמעות שלילית, אבל משמעות. העיקר לא 'סתם'. יש אנשים, שינסו להשיג את האישור מבעלי חיים או אפילו מצמחים, העיקר לקבל בשורה תחתונה את המסר: יש לך ערך, אתה שווה, צריכים אותך.

יש שאינם מסתפקים במשמעות בעלמא, אלא רוצים להרגיש שיש להם משמעות 'היסטורית', שתיחקק בדפי ההיסטוריה, ולכן הם מקדישים את חייהם כדי להביא לעולם בשורה חדשה, או לעשות משהו קיצוני שעושה רעש, ורק כך הם חשים את המשמעות והנחיצות שלהם בעולם.

כבוד - פנימי וחיצוני

כאשר אנו נדרשים 'לכבוד' משהו או מישהו - הכוונה היא לגלות את 'הערך' שלו. התורה היא דבר 'יקר ערך, וכן תלמידי חכמים, וכמוכן גילוי השם 'יתברך. ולכן, אנחנו צריכים לנוהג כלפיהם בתנועות ופעולות שמבטאות הערכה. ולהיזהר מכל פעולה של 'זלזול' שמבטאת חוסר ערך. מחמת כן, גם את הערך שלנו - אנחנו מנסים 'לקבל' באותה צורה; על ידי פעולות ותנועות של הסביבה - שמבטאים הערכה כלפינו.

נמצא שיש כאן דבר והיפוכו. מצד אחד - הכבוד הוא משהו פנימי. תחושה נפשית פנימית של 'ערך'. דהיינו הרגשה שממלאת את הלב בסיפוק והרגשה טובה ש'הנה, צריכים אותי, אני לא סתם, אני לא אויר, לא מיותר כאן בעולם'. ומצד שני, מה שנותן את התחושה הזאת - הם פעולות חיצוניות. פעולות שהסביבה מתנהגת בהם כלפינו, ומבטאת בזה את הערך שלנו.

כשנותנים למישהו 'כבוד', כגון ששרים לו או מלווים אותו או קמים לכבודו - מתכוונים בסך הכל לבטא שיש בו משהו פנימי, שמאד מוערך ושוה. אבל הפעולות הללו בעצמם - אין בהם שום משמעות כשלעצמם. ואילו יעשו כן לדבר שאין בו ערך, כגון שיעשו אותו 'ישולחן' או 'בול עץ' - זה יהיה מיותר. ואם יעשו את זה למשהו מבוז, כגון לכלב או אדם שפל - זה כבר מעורר סלידה.

וכאן בנקודה זו טמונה הסכנה; מחמת הצורך באישור מהסביבה החיצונית - על 'הערך' שלנו, שמתבטא בתנועות חיצוניות שנקראים 'כבוד' - אנו עלולים 'לשכוח', ולעשות מהתנועות בעצמם מטרה, ולחשוב בטעות שהן הן ה'כבוד' בעצמו. וממילא: א. לא לשים לב לכבוד האמיתי שיש לנו, דהיינו הערך הפנימי. ב. להיות תלוי בפעולות הללו.

כבוד מלכים

דווקא לכן, אנו אמורים להתרחק ולברוח ככל האפשר מהכבוד. לא מהכבוד בעצמו, כי ממנו אין צורך לברוח, ואי אפשר לברוח, אלא מאותם פעולות חיצוניות שאנשים עושים לנו, ואנו קוראים לזה 'כבוד'. כי מי שרודף אחר ה'כבוד' הזה, אזי ה'כבוד' האמיתי בורח ממנו, ונעלם מעיניו. הוא לא מרגיש בו, ולא מחפש אותו, וכלל לא יודע על קיומו. ולהפך, כל הבורח מה'כבוד' החיצוני, אזי הכבוד האמיתי ורדף אחריו.

אז מה הפתרון. אם נברח מהכבוד שאנשים נותנים לנו, מניין נקבל את ה'כבוד'. הרי את השווי והערך אנו מוכרחים לקבל ממישהו שהוא 'חיצוני' לנו, ולא מאתנו בעצמנו. התשובה היא - מהשם 'יתברך'. הוא זה שיועד באמת כמה אנחנו שווים. קודם כל - מעצם מציאותנו בעולם. אם אנחנו כאן - אות הוא שהוא 'צריך' אותנו כאן. ובנוסף, הוא זה שיועד להעריך כל צרון, כל תנועה, וכל משהו של טוב, שבעולם אינו נחשב בר ערך, ואינו מצדיק 'כבוד', אבל אצלו יתברך הדבר נחשב בהחלט.

מי שאין לו את הכבוד הפנימי - אינו יכול בשום אופן לכבד אחרים, ראשית - משום שגם את עצמו אינו מכבד, כלומר אינו מעריך. ושנית - משום שזה על חשבוננו. לעומת זאת, מי שיש לו את תחושת הכבוד הפנימית - הוא זה שגם מכבד אחרים. לא בתור 'שמור לי ואשמור לך', אלא משום שהוא באמת מרגיש מה זה 'ערך', ויודע שיש את זה אצל כל אחד. הוא גם לא חושש 'להפסיד' את הכבוד שלו, כי הכבוד שלו הוא משהו מהותי שאף אחד לא יכול לקחת לו.

הילולא דבר יוחאי

שאינן יודעים מהו הרשב"י, ועושים ממנו ציון שעושה מופתים, והן נכון הדבר, כי בוודאי אפשר לפעול אצלו הכל, אך למעשה מה היתה כוונתו, מה הוא רצה?

רשב"י רצה לעורר את העולם שיהיה בבחינת 'עיר וקדיש' - להיות 'עירנו' וכך להיות 'קדוש' (ענין ליקוטי הלכות נזיקין ד).

הרבה אנשים באים לציון הרשב"י ועושים מסירות נפש גדול מאוד לשם כך ואז מגיעים למירון ורואים שם הרבה אנשים וצפוף להם ואין להם מקום לשבת ולישון וכו', ואמנם יש הרבה שאוהבים את זה מאוד, אבל יש כאלו שמאוד קשה להם.

והאמת היא שיש לדעת שהרשב"י אמר "אנן בחביבותא תליא", היינו שכל אורו הגדול תלוי כפי האחדות והתכללות הנפשות זו בזו. דווקא הרעש והבלבול של המון אדם, יכול לעורר את האדם שיפסיק לחשוב מעצמו ומיישותו, להתחיל לחשוב מהשכינה הק', מהנחת רוח שיש לו ית' מכל אחד [שהוא עיקר מתיקות הדביקות שיש ביהדות], כל אחד וסגנונו ומנהגו.

והרי רואים בחוש איזה אור של אחדות יורד לעולם במירון ביום זה, כל המחיצות נופלות וכולם רוקדים בשילוב ידיים באהבה נפלאה ומיוחדת. וכאשר נסתכל על הרעש בעיניים כאלו, אזי אדרבא כל הרעש והבלגן הזה, יכול מאוד לעורר את האדם להתחיל לחפש באמת את השי"ת, שהוא יהיה למלך על כל הארץ, ואזי אדרבא "ברוב עם הדרך מלך", כולם יחד יש להם משאלת לב "רצוננו לראות את מלכנו בהילולא דבר יוחאי" וגם אני בתוכם, ומתוך כך אפשר לבקש ולהתחנן ליכות לאור תורתו של הרשב"י שהוא דרך המלמד אותנו לחשוב רק מכבוד ה', ולהאמין במושג "יהודי" ובמה שיש בכוחו לפעול בעולם.

ופעמים שאור זה מאיר, רק כאשר אדם נמצא בין הרבה יהודים, מכל מיני גוונים היהדות, כל אחד בדרגתו ושיטתו, ואתה מסתכל עליהם ואומר, הנה עוד בן של ה', הנה עוד אחד שעושה איזה נחת רוח לה' [אפילו שהוא לא בדיק כמנון] וכו' וכו', וכך אדם יכול להרים קצת את המחשבה מעל המחשבות שחושב מעצמו, ולחשוב מהשראת השכינה, תראה את החן האמיתי של עם ישראל. ובמחשבה זו הנך נכנס לרקוד יחד במעגל, עם יישוב הדעת או בלי, העיקר להיות חלק מהעם הקדוש זה, וזהו ממש אורו של רשב"י שאמר: אנן בחביבותא תליא, שמזה נשפע השמחה הגדולה שם, וכן לכל המשך החיים (ענין ליקוטי סוף סי' ס"א).

חברים יקרים! אחד מהדברים הפלאיים שאנו רואים בחוש בל"ג בעומר במירון הוא האחדות הנפלאה בין כלל עם ישראל, והוא באמת דבר פלא.

משל למה הדבר דומה, לחתונה אשר יש בו כל טוב, אנשים שמחים, פניהם זורחות ומאושרות, מאחלים בהארת פנים אחד לחבירו בברכת מזל טוב וכו'. והנה בפתע פתאום, נופל החשמל, חושך ועלטה, לא רואים כלום. בהלה תופס את האנשים, צעקות ודחיפות מכל עבר, אחד דורך על השני וכו'. והנה בפתע פתאום שוב חוזר החשמל, ואז נעשה רוגע ושלווה.

מה קרה? הרי לפני דקה היה שמחה ואחדות? אלא כאשר יש אור, אזי יש שמחה, מתגלה הנקודה הפנימית המקשרת בין כולם. אך כאשר נופל חושך, המחשבות בקטנות, אין דעת, ממילא כל אחד שומר על מקומו ומרגיש שכולם רוצים לדרוך עליו, ולא שח"ו מעוררים מידות רעות, אלא שהאדם נכנס לקטנות בגלל עצמו, ואז הוא שומר על מקומו ועל סמך כן הוא רב ומקנא שונא וכו'.

וכמו שאכן נראה המצב בעולם ה", [וכפי שרואים שכל מחלוקת בבית או בין החברים מתחילה בזמן של קטנות, ובשעת מעשה האדם אינו תופס שכעת הוא בקטנות, והחכם המבין זאת יודע להנצל ולברוח].

ודבר זה רואים בל"ג בעומר שאנו מתגלה עיקר כוחו דרשב"י אשר הוא מתייגע עד היום הזה, להאיר אור גדול לדעת את ה' בעולם. וכאשר מתגלה דעת זה, אזי ממילא נפעל אחדות גדולה, הלבבות נפתחים, המחיצות נעלמים. וכפי שרשב"י אמר "אנן בחביבותא תליא", שכל המושכת אורו הק' תלוי באחדות הלבבות.

אלא שצריך לראות להמשיך את הזכרון הזה, לפחות כל אחד לעצמו, לחקוק זאת חזק בלב, ולדעת שיש מושג להתאחד עם' בזמן שנעלם אור הדעת, ונמצאים בקטנות, כך נוכח להמשיך אור הרשב"י לכל השנה, להאיר חשכת הגלות. [וענין באריכות בליקוטי הלכות בית הכנסת ד', דם א', סימני בהמה וחייה טהורה ד, בענין השלום שתיקן הרשב"י, ואשר בזה תלוי כל התגלות אורו הגדול].

ההתקשרות לאורו של הרשב"י הוא לאו דווקא מי שזוכה על ציונו הקדוש, העיקר הוא ההתקשרות לאורו הגדול. שהרי רשב"י הבטיח שלא תשתכח תורה מישראל, וזה בעצמו השתכח

כבוד

כבוד' 'עורה כבוד' ועוד]. כלומר שהמהות של הנשמה הוא הרצון לכבוד. ולכן אף על פי שאין לך דבר מזולל כל כך כמו כבוד, ואף בעיני בני אדם מי שרודף כבוד הוא מזולל מאוד, אבל באותה מדה אין לך דבר שכמעט כל בני אדם בעולם רודפים אחריו בצורה מטורפת, כמובן שכל אחד דואג לעשות זאת בצורה שכביכול הוא לא מחפש את הכבוד, אבל סוף סוף כולנו יודעים כמה הכבוד הוא הדוחק בכל דבר בעולם כפי שמאריך בזה המסילת ישרים [בסוף פרק יא].

יעקב: ובכן, מהו הכבוד האמתי, ואיך משיגים אותו? וגם איך יודעים להבחין בינו לבין הכבוד הלא-נכון?

משה: יש על זה מאמר נפלא בליקוטי מוהר"ן (סימן ו). זהו מאמר ארוך ועמוק מאד. אבל אצטט לך קטע אחד בתחילת המאמר, ונסה ביחד להבין אותו. וכך הוא כותב שם:

'פ'י מי ש'רודף אחר תְּכָבוֹד, אֵינוֹ זֹכֵה לְכָבוֹד אֱלֹקִים, אֶלָּא לְכָבוֹד שֶׁל מַלְאָכִים, שֶׁנֶּאֱמָר בּוֹ (מִשְׁלֵי כ"ה): "כָּבֵד מַלְאָכִים חֹקֵר דָּבָר", וְהַכֹּהֵן חוֹקְרִים אַחֲרָיו וְשׂוֹאֲלִים. מִי הוּא זֶה וְאֵיזוֹהוּ, שְׂחוֹלְקִים לוֹ כְּבוֹד הָהָא, וְחוֹלְקִים עָלָיו, שְׂאוּמְרִים שְׂאִינוֹ רְאוּי לְכָבוֹד הָהָא, אֲבָל מִי שְׂבוֹרַח מִן תְּכָבוֹד, שֶׁמִּמֶּנִּי עֲצָמוֹ וּמִרְפָּה בְּכָבוֹד תִּמְקֹם, אֵיזִי הוּא זֹכֵה לְכָבוֹד אֱלֹהִים, וְאֵיזִי אֵין בְּנֵי אֲדָם חוֹקְרִים עַל כְּבוֹדוֹ אִם הוּא רְאוּי אִם לֹא'.

מבואר כאן שיש "כבוד מלכים" ויש "כבוד אלקים", וכשהאדם ממעט בכבוד עצמו ומרבה בכבוד המקום הוא זוכה לכבוד אלקים. 'כבוד מלכים' הוא הכבוד הרגיל, שרוב בני אדם עסוקים בו, לעומת זאת 'כבוד אלקים', הינו כביכול כבוד מאלקים, שאדם יודע כמה השי"ת מכבד אותו ומתפאר בו ושמה בו.

וכאן הוא מלמד יסוד עצום: אתה רוצה כבוד, אין שום בעיה, אבל תחפש כבוד שבאמת מכבד אותך. כי הכבוד הרגיל הוא כבוד שנתון לחקירה, וזאת אומרת שהכל תלוי בנתונים, פלוני מוכבד כי הוא עשה כך וכך ושוה כך וכך, ובמקרה כזה הכבוד הוא אף פעם לא אמיתי, כי הרי בעצם, אף אחד לא מוכן לכבד, ולכן אנשים חותרים כל הזמן למצוא למה אין צורך לכבד את פלוני ואת אלמוני, וגם כשכבר מסכימים על אדם שצריך לכבד אותו, ברוב המקרים זה רק כשאביאישו מקום זה מכבד גם אותי, למשל אם זה המפלגה "שלי", או הרב "שלי" וכדומה, וממילא הכבוד הזה לעולם לא יהיה אמיתי ולא מושלם.

אבל יש כבוד אחר, אמיתי יותר, שלם יותר, ולא תלוי באף אחד, והוא הידיעה הזו שכל תנועה שלי - השם יתברך מתפאר בה ומשתעשע בה. הרי אין לך כבוד מזה שמלך מלכי המלכים שמה בו ורוצה בו, זה הרי דבר נורא מאוד למי שמתבונן בזה, וכשאדם מתרגל לחיות כך בהתבוננות כזו, יש לו כל הזמן כבוד, כבוד אמיתי, וכבוד שלא מפריע לאף אחד.

וכעת בחזרה למה שהתחלנו: האם הכבוד הוא דבר שלילי או חיובי? התשובה היא שזה פשוט שהכבוד הוא הדבר המהותי

יעקב: שלום משה, כמה שמח אני לפגוש אותך שוב ולשוחח על מה נשוחח הפעם?

משה: על נושא שלכאורה לא קשור לעבודת ה'. הנושא של 'כבוד'.

יעקב: למה זה לא קשור לעבודת ה', הרי הבריחה מהכבוד היא אחד הדברים היסודיים בעבודת ה'.

משה: אכן אתה צודק, אבל אני לא רוצה לדבר על 'הבריחה מהכבוד', אלא איך 'להשיג כבוד', וזה לכאורה לא קשור לעבודת ה'...

יעקב: לא רק לא קשור, אלא ההיפך הגמור.

משה: את האמת, אתה לא רוצה כבוד?

יעקב: לא אמרתי שאני לא רוצה. אני בן אדם ולא הגעתי עדיין לדרגה כזאת שאני לא רוצה כבוד, אבל לפחות אני יודע את האמת, שהכבוד זה הדבר הגרוע ביותר.

משה: האם כבוד הוא דבר שלילי?

יעקב: בוודאי. כמו שאמרנו חז"ל (אבות פ"ד) 'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם', וגם רואים בחוש כמה נפילות נופל האדם בגלל הכבוד.

רדיפת הכבוד הוא אחד מהמונעים הגדולים מתורה ועבודת ה', ואולי המונע הגדול ביותר. כל כך הרבה אנשים נשברו כשלא קיבלו את הכבוד שרצו, או שחבריהם קיבלו את הכבוד הזה. ואפילו כשזה לא עד כדי כך, אבל כמה דברים אדם עושה לפעמים רק מחמת הכבוד למרות שהוא יודע שזה לא טוב לו ולא מתאים לו.

ובפרט דברים של התקדמות בחיפוש האמת בכל פרט מתורה ועבודת ה'; אז אם זה ללמוד כפי שהוא מרגיש תועלת ומיתקנות, אבל אחרים מזוללים בזה, וכן להתקרב לדרכים בעבודת ה' שהוא מרגיש איך הם מקרבים אותו לה', שברוב המקרים המניעה של האדם בזה הוא רק מחמת הכבוד שפחד שילעגו לו ויבזו אותו. וכן בהרבה דברים אם אדם יתבונן יוכל לראות שהדבר שהוא המונע הגדול ביותר מחיפוש האמת והליכה בדרכי האמת הוא העניין של הכבוד.

משה: צודק בכל מילה. ומה עם מאמרי חז"ל הפוכים "כל המכבד את התורה גופו מוכבד על הבריות", ו"כל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו" ומתוך כך מובן שהכבוד הוא דבר שכדאי 'לקבל' אותו. אז זה טוב או לא? שער בנפשך, הרי אנו מצויים 'לכבד' תלמידי חכמים וצדיקים, ואם הכבוד הוא דבר שלילי, איך נעשה להם דבר שלילי.

יעקב: שאלה טובה. אז מה האמת - הכבוד הוא טוב או לא. אם הוא טוב, למה לברוח ממנו, ואם לא, למה לרצות אותו.

משה: יפה מאד. כנראה שכבוד יכול להיות טוב ויכול להיות רע מאד. צריך רק לדעת מהו ואיך לקבל אותו נכון.

הכבוד הוא לא דבר שלילי בעצם, אדרבא הנפש במהותה היא כבוד, וזה אחד מהכינויים של הנשמה [כמו שכתוב 'למען יזמרך

ביותר בנפש, ולא לחינם הכבוד הוא הדוחק את האדם לעשות דברים יותר מכל דבר בעולם, אלא משום שזו תשוקת הנפש, כי בשורש הנפש, הדבר שהיא הכי משתוקקת והכי רוצה היא לדעת שהיא אהובה ורצויה, אלא שמחמת ההעלמה של העולם הזה, האדם לא מזהה זאת בצורה הנכונה, ולכן הוא מחפש את הכבוד מאחרים, מה שנקרא "כבוד מלכים" אבל באמת זהו כבוד שלעולם לא יבוא בזה האדם על סיפוקו.

יעקב: מעניין שהוא נוקט את הלשון 'מי הוא זה ואיזהו', האם זה בלשון מליצה, או בסיבה מהותית יותר?

משה: הפסוק הזה נאמר אצל המון, שהוא הדוגמה המוחשית ביותר לכבוד השלילי. המון, הוא האדם שהיה לו כבוד מלכים ברמה בלתי נתפסת, שממש כולם כרעו והשתחוו לו, אבל ברגע שאדם אחד לא השתחוה לו, הוא אמר "כל זה איננו שוה לי", כי באמת כך זה בכבוד מלכים, אבל יש כבוד אמיתי יותר, שהנשמה באמת משתוקקת אליו, שזה מספק באמת את צרכי הנפש, וכפי מה שהאדם מתרגל וחי עם הכבוד האמיתי הזה, ממילא כבר לא חסר לו הכבוד מלכים והוא חי חיים שמחים ומאושרים.

חשוב מאוד לדעת את היסוד הזה - שהאדם "חייב" כבוד, רק שיש כבוד אמיתי יותר וניתן להשגה בקלות יותר, וכשאדם מבין זאת, ובמקום להילחם ברצון לכבוד, [שזה כמעט לא מעשי, ולכן רוב בני אדם באמת כבר הפסיקו ללחום בזה] הוא מניס בלבו את הכבוד האמיתי, כך כבר לא חסר לו הכבוד מלכים שהוא הכבוד המדומה והלא אמיתי, וכך נכנס האדם לחיים מאושרים ושמחים.

כשאדם חי כך וטוב לו עם עצמו, הוא מקבל גם את הכבוד מחברו בצורה נכונה וטובה, ולא "חוקר" כל הזמן, רגע הוא רציני, הוא באמת מכבד אותי, וכך גם הוא מכבד אחרים כי הוא לא מרגיש שזה לוקח לו מהכבוד העצמי.

יעקב: ונקודה לסיום.

משה: העניין הזה שייך גם כן להילולא דרשב"י שאנו עומדים בו בימים אלו, כי זה עיקר מה שמתגלה בפנימיות התורה שגילה רשב"י, כמה כל תנועה שלנו חביבה ויקרה לפני השי"ת, וכמה היא מאירה בכל העולמות, שזהו הכבוד האמיתי.

זה גם כן נוגע לעניין של לנהוג כבוד זה בזה שזה אחד מעיקרי העבודה שלנו בימי ספירת העומר, גם כפי שדיברנו קודם שכשאדם טוב לו עם עצמו, קל לו לכבד את השני, וגם שכשאדם מסתכל על עצמו מבטבט האמיתי הזה כמה הוא חביב ויקר בעיני השי"ת, קל לו להסתכל גם על השני באותו מבט, וממילא הוא לא מסתכל על כל הקטנונית שמפרידה את הלבבות של אנשים זה מזה מחמת כל מיני מחלוקות על כל מיני שטויות, אבל כשאדם מסתכל קצת יותר גבוה, והוא מתבונן כמה השי"ת מתפאר ומתכבד בחבירו, ממילא קל לו יותר לאהוב אותו.

יעקב: אכן דברים יסודיים ונפלאים, מעולם לא חשבתי על כך שהכבוד הוא דבר כל כך אמיתי ומהותי, אין ספק שיהיה לי הרבה תועלת מהדברים.

בית היין

כבוד

ראשית, 'פי' ש'רואל עלה בפחית שבה תחלה', דהינו שהשם יתברך צפה בהתפארותו והשעשועים שיקבל מישראל, כמו שכתוב (ישעיהו כ"ט): "ש'רואל אשר בך אתפאר", ובשביל זה ברא את כל העולם. נמצא, שכל העולם פלו נברא רק בשביל ההתפארות שיתפאר ב'ישראל, וזה היה כלל הבריאה, דהינו שכל הבריאה היה בשביל כלל ההתפארות שיקבל מישראל.

וכן פרטי הבריאה הוא בשביל פרטי ההתפארות של ישראל. פי יש בכל אדם ואדם מישראל התפארות בפרטיות, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות, ואפילו בפחות ש'ישראל, אפילו פושעי ישראל, כל זמן ששם ישראל נקרא עלינו, פי נקרא פושעי ישראל, יש בו התפארות פרטי, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות. וכן בפרטי **המשך בעמוד הבא <<<**

פי צריך כל אדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום. פי מי שרודף אחר תְּכָבוֹד אֵינוֹ זֹכֵה לְכָבוֹד אֱלֹקִים אֶלָּא לְכָבוֹד שֶׁל מַלְאָכִים, שֶׁנֶּאֱמָר בּוֹ (מִשְׁלֵי כ"ה): "כָּבֵד מַלְאָכִים חֹקֵר דָּבָר" וְהַכֹּהֵן חוֹקְרִים אַחֲרָיו וְשׂוֹאֲלִים. מִי הוּא זֶה וְאֵיזוֹהוּ, שְׂחוֹלְקִים לוֹ כְּבוֹד הָהָא, וְחוֹלְקִים עָלָיו שְׂאוּמְרִים שְׂאִינוֹ רְאוּי לְכָבוֹד הָהָא. אֲבָל מִי שְׂבוֹרַח מִן תְּכָבוֹד, שֶׁמִּמֶּנִּי עֲצָמוֹ וּמִרְפָּה בְּכָבוֹד תִּמְקֹם, אֵיזִי הוּא זֹכֵה לְכָבוֹד אֱלֹהִים, וְאֵיזִי אֵין בְּנֵי אֲדָם חוֹקְרִים עַל כְּבוֹדוֹ אִם הוּא רְאוּי אִם לֹא וְעָלָיו נֶאֱמָר (שִׁם): "כָּבֵד אֱלֹהִים חֹסֵר דָּבָר" פ' אסור לחקר על הכבוד הזה. (ליקוטי מוהר"ן סימן ו)

הכבוד שיש לה - מכל אחד מישראל

פי כל העולם פלו לא נברא אלא בשביל ישראל, כמו שאמרנו: 'בראשית בשביל ישראל, שנקרא

שאלה:

מהו הטעם שכל כך שרים ניגונים בשבח הצדיק, כמו בר יוחאי, ואמרתם כה לחי וכו'?

תשובה:

מובא (ליקו"מ סי' קכ"ו) "בכל מקום ששבחו החבריא את רבי שמעון בן יוחאי על שגלה להם סוד נפלא, תמצא שאחר כך אמר להם עוד חידושי תורה". וכאשר אנו עוסקים לשבח את הצדיק, אזי אפשר לזכות להתגלות חדשה בתורתם - השגה חדשה באור ה', ואף שהדברים עמוקים, אבל בפשטות אפשר להבין שעל ידי שמשבחים את הצדיק, אנו מתעוררים מצידינו להיות כלי ראוי ונכון לקבל אור, והתקשרות מחדשת לספרי הזוה"ק, וכן לספרי הצדיקים ההולכים בדרך שמבארים את פנימיות התורה למעשה לעבודת ה'.

כי כאשר אנו עוסקים לשבח ולפאר את הצדיקים, לשיר ולזמר לכבודם, אזי מתרומם לנו הדעת, לצאת משכחה ומקטנות, מתחזקים אנו באמונת חכמים אמיתית, ומתחדשים בתקווה לחיים אחרים לגמרי.

ובפרט כאשר המדובר על התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, שהוא הבטיח שלא תשכח מישראל, על ידי שנתקרב לאור תורתו הקדושה, ולכן מובן מאוד שאנו בסכנה גדולה של שכחה, וצריכים אנו להתקשר אליו מחדש, להזכיר לעצמנו שיש אור כזה בעולם שעל ידו נתחדש בקיום התורה.

אין זה שיר המגלה סתם איזה צדיק גדול היה רבי שמעון. אלא הוא ניגון המגלה לכל אחד שהנה יש עצה לנפשו, לכל מצב באשר יהיה, עצות שירוממו את המח מכל המחשבות והבלבולים להתחיל עבודת ה' כראוי בהתלהבות וחיות פנימי. כי "כשמשבחין ומפארים את הצדיק על ידי זה נתרומם הדעת" (ליקו"מ סי' כ"ט).

ולכן כאשר אנו מדברים מגדולת הצדיקים, ובפרט כאשר אנו שרים ומנגנים ניגונים בשבחם הגדול, זה מעורר בנפש שייכות לאותו הצדיק, וממילא געגוע והתקשרות עמוק לאורם הגדול, לאמר שצדיקים אלו לא היו צדיקים לעצמם, אלא צדיקים שבאו לעזור לנו בחינוך, להביא אותנו לתיקון נפשנו בהתקשרות שלמה ואמיתית להש"ת.

והוא דבר מעיני ופלאי שהניגונים ששרים לכבודו דרשב"י מעורר אפילו את הקטנים מתרדמתם, ורואים בחוש שהם מקבלים חיות חדשה בניגונים אלו, כי שמו הקדוש של הרשב"י מרומז בפסוק "עיר וקדיש מן שמיא נחית", כי רשב"י הוא בסוד "עיר וקדיש" והיינו שמעורר את עם ישראל מתרדמתם, להכניס בהם חכמה אלוקית, וכמו שהבטיח שלא תשתכח תורה מישראל (ליקו"מ נזיקין ה').

[ומשום כך נהוג בהרבה מקומות לשיר שיר 'בר יוחאי' גם בלילות שבת קודש, ומודפס גם בהרבה 'זמירות' של ליל שבת, כי אור השבת מתגלה בכוחו דרשב"י, וכמו שבעצמו העיד שהוא אור השבת, ומזכר בוזהר כמה פעמים, כי זה מהותו של השבת לגלות לנו גילוי חדש של אור ה' המציילנו משכחת התורה, ולכן על ידי השיר שמעורר הזכרון באור הרשב"י יכול לזכותנו לאור חדש בשבת קודש, וכבר כתב על זה בספר 'תיקוני שבת' ששמע מחכמים גדולים שכל מי שהאיר ה' רוחו עליו, יגן פומון זה בליל שבת, כי הוא סוגלה נפלאה להארת הנשמה].

שאלה:

על מה בעיקר ראוי להתפלל בציון הרשב"י?

תשובה:

ידוע מאמר הזו"ל שכולם מצטיים בל"ג בעומר "כדאי

>> המשך

פְּרָטִיּוֹת, כִּי יֵשׁ בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַתְּפָאֲרוֹת אַחֵר. וְיֵשׁ לְפָעֻמִּים שְׂאִיזָה פְּחוֹת שְׂבִי שְׂרָאֵל עוֹשֶׂה וְנִגְנָע עִם הַפֶּאֶה שְׁלוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹשׁ הַתְּפָאֲרוֹת גְּדוֹל גְּדוֹל מְאֹד: (ליקוטי מוהר"ן סימן ז')

הכבוד - שורש הנפש

הַנֶּפֶשׁ הִיא יְקָרָה מְאֹד, וְצָרָה לְחַיּוֹת וְהִיא בְּהַשְׁלֵמָה מְאֹד. עַל פֶּן צְרִיכִין לְהָרִיץ מְאֹד, כְּשֶׁבָּא אֵיזָה פְּבוֹד קֶדֶשׁ לְאָדָם. כִּי הַכְּבוֹד הוּא אִם כָּל חַי, וְהוּא עֲרֵשׁ כָּל הַנְּפֻשׁוֹת. וְכִשֶׁהַנֶּפֶשׁ מְסַתְּלֶמֶת, הִיא מְסַתְּלֶמֶת אֶל הַכְּבוֹד, שֶׁהוּא שְׂרָשָׁה, בְּבַחֲנֵת (שְׂעִיָּה נ"ח): "כְּבוֹד ה' יִאֶסְפֶּךָ". הַסְּתַלְּמָנוּת וְאֶסְיַפְת הַנְּפֻשׁוֹת הֵם לְתוֹךְ הַכְּבוֹד כִּי שֵׁם שְׂרָשָׁם בְּנִ"ל (ליקוטי מוהר"ן סימן טז).

נצרך 'לכבוד של הבריות'

וְעַקֵּר הָאֱמֶת הוּא, כְּשֶׁאֵין הָאָדָם נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת. כִּי 'פִּינּוּ שְׂנֵצְרָךְ הָאָדָם לְבְרִיּוֹת, מִשְׁתַּנֵּה פְּנֵיו כְּפָרוֹס, לְכַמּוֹת גְּנִיין (בְּרִכּוֹת ו'). כִּי מִי שֶׁהוּא נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת, קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּרַבִּים, וְטוֹב וְנָחוּ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד. כִּי בְּרַבִּים נִזְכָּרִין עֲלֵיו פְּגִיזוֹת גְּדוֹלוֹת וְשִׁקָּרִים, שְׂעוֹשֶׂה תְּנוּעוֹת וְשִׁקָּרִים בְּתַפְלָתוֹ בְּשִׁבִיל בְּנֵי אָדָם, מְאַחֵר שֶׁהוּא נִצְרָךְ לָהֶם.

וְאִפְלוּ מִי שְׂאֵין נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת בְּשִׁבִיל פְּרֻסָּה, כִּי מִתְפַּרְנֵס מְשֻׁלוֹ, אֵף עַל פֶּן כּוֹן יֵשׁ שֶׁהוּא נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת, בְּשִׁבִיל כְּבוֹד, אוֹ בְּשִׁבִיל דְּבַר אַחֵר, דְּהֵינּוּ שֵׁיִשׁ לוֹ תַאֲוָה שֶׁל כְּבוֹד וְחֲשִׁיבוֹת וְכִזְזָא. נִמְצָא שֶׁהוּא נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְכְבוֹד וְחֲשִׁיבוֹת שֶׁלָּהֶם. וְאֵין כְּשֶׁהוּא נִצְרָךְ לְבְרִיּוֹת בְּאֵיזָה בְּחִינָה, וְיָכַל לִפְלֹא בְּשִׁקָּר גְּדוֹל בְּתַפְלָתוֹ, דְּהֵינּוּ לְעִשְׂוֹת תְּנוּעוֹת בְּשִׁקָּר בְּשִׁבִיל בְּנֵי אָדָם בְּנִ"ל: (ליקוטי מוהר"ן סימן טו)

התנשאות - לשם שמים

מִתְחַלֵּה הֵיוּ רֹצִים בְּהַתְּנַשְּׂאוֹת לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֲבָל עֲכָשׁוֹ שֶׁהַתְּנַשְּׂאוֹת הִיא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצֵמּוֹ, הַמְּקַיֵּם שְׁלֵא יִדְרֵף שׁוֹם אָדָם אַחֵר הַתְּנַשְּׂאוֹת, אֲלֵא יִבְרַח מִן הַתְּנַשְּׂאוֹת, 'וְאֵין תּוֹרְמִין אֲלֵא עַל יְדֵי פִּיִּס'. פְּרֻשׁ, הֵינּוּ לֹא יִרְצֶה שׁוֹם אָדָם בְּהַתְּנַשְּׂאוֹת, אֲלֵא עַד שְׂבִיאוֹת כֹּל הַעֵם וְיִפְסִיאוֹ אוֹתוֹ שֶׁיִּקְבַּל רְנָנוֹת, אֵין יִקְבַּל, אֲבָל בְּלֹא פִּיִּס לֹא יִקְבַּל, וְלֹא יִדְרֵף אַחֵר הַתְּנַשְּׂאוֹת, כִּי לֹא מְצִינֵה בְּדוֹר הָאֵל שֶׁיִּהְיֶה פְּגִיזוֹת לְשֵׁם שָׁמַיִם. כְּמוֹ שְׂמִצְנֵי, (הוֹרֵיוֹת יג). שֶׁהִתְקִין רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל כְּבוֹד לְעֲצֵמּוֹ וְכְבוֹד לְנִשְׂיָא וְכְבוֹד לְאֵב בֵּית דִּין, וְאַחֵר כֶּף כְּשֶׂרָאוֹ רַבִּי מְאִיר וְרַבִּי תַנּוּ, הַתְּנַשְּׂאוֹת לְבִטֵּל הַדְּבַר, וְיִבְדְּאוּ לֹא הֵיוּ פְּגִיזוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּשִׁבִיל כְּבוֹד עֲצֵמּוֹ, אֲלֵא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סימן פ')

ככל שמכובד יותר - הכבוד רחוק יותר

אמר: כל מי שיש לו כבוד ועשירות יותר, הכבוד רחוק ממנו ביותר. כי כשאחד יש לו מעט מעות הוא יכול להחזיק המעות אצלו סמוך לבשרו. אבל כשיש לו הרבה מעות, המעות שלו מונח בתבה. נמצא שהכבוד שהוא העשירות רחוק ממנו ביותר. וכן כשיש לו עוד יותר עשירות אזי מעותיו וסחורותיו מונחים בחנות וכיצא רחוק ממנו עוד יותר. וכשיש לו עוד יותר עשירות אזי הונו ועשירות שלו מונח במקומות ועירים אחרים רחוק עוד יותר ויותר ממנו. וכן כל מה שיש לו כבוד ועשירות יותר, אזי הכבוד רחוק ממנו ביותר. והקיסרים והמלכים שכבודם מרובה מאד, כבודם רחוק מהם עוד יותר. כי המלך או הקיסר יושב בביתו וכאן מזמרין ומשוררין הקאפעלעע בשבילו לעת ערב כנהוג. כי בעסקי עולם הזה כל מה שיש לאדם כבוד ביותר הכבוד רחוק ממנו ביותר. אבל תורה ומעשים טובים כל מה שיש לו יותר הם סמוכים אליו ביותר: (שיחות הר"ן אות רמח)

להתקרב אל האמת - במחיר של ביונות

לְפָעֻמִּים כְּשֶׁיִּפְקַח עֵינָיו שֶׁל אֶחָד וְרוֹאֶה נִפְלְאוֹת אֱמֶת הָאֱמֶת שֶׁל הַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים, הוּא מְמַתֵּן עַד עַד שֶׁשֻׁבּוּ כָּל הָעוֹלָם אֶל הָאֱמֶת וְיִתְקַרְבוּ כָּל אֲלֵיהֶם וְאֵין לֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם פְּחִיּוֹת כְּבוֹד כְּשֶׁיִּדְרֶחֶה לְהִתְקַרֵּב, וְאֵין דִּיקָא יִתְקַרֵּב הוּא גַם כֵּן. וְכִשֶׁבָּא לֹא כֶּף הִיא הַמֶּדָּה, כִּי אֲדַרְבָּא זְהוּ עֲקָר הַנְּסִיּוֹן שֶׁלּוֹ שֶׁיִּתְקַרֵּב דִּיקָא בְּעַת שֶׁהָאֱמֶת נִשְׁלַף אֲרֻחָה וְיִרְאֵי חֲטָא נִמְצָאִים, כְּמוֹ עֲכָשׁוֹ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹ, כִּי גַר אֲתָךְ בְּעִנְיָתְךָ וְכוּ'. כִּי אֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ. וְעַל פֶּן מִי שֶׁפָּקַח הַשֵּׁם אֶת עֵינָיו וְרוֹאֶה מְעַט אֱמֶת הָאֱמֶת שֶׁל חֲדוּשֵׁי תַנְרָה פְּאֵלוֹ וְכוּ' רְאוּי לוֹ לְרוּץ בְּכָל פְּחוֹ אֲלֵיהֶם כְּבוֹרֵחַ מְבָאֵר שַׁחַת אֶל מְקוֹר מֵיִם חַיִּים וְנִצְחָיִים.

אֶךְ דִּרְךְ הַרְחוּקִים מִהָאֱמֶת מְחַמֵּת הַתְּבַרְרוֹת הַכְּלִי עוֹלָם הָאֵל וְיִסְרְדוּתוֹ וְתַאֲוֹתוֹ וְכוּ' שְׂאִפְלוּ כְּשֶׁמִּתְנַצְּחִין לָהֶם הָאֱמֶת, קָשָׁה לָהֶם לְהִתְקַרֵּב מִחֲמַת שְׂרׁוּאִים שְׂעִדֵין שְׂאֵר הַחֲשִׁיבִים אֵינֶם מִתְקַרְבִּים, עַל פֶּן הֵם יִרְאִים לְהִתְקַרֵּב שְׁלֵא יִהְיֶה לָהֶם פְּחִיּוֹת כְּבוֹד. עַל פֶּן הֵם רֹצִים לְהִמְתִּין עַד שְׂפָלֶם יִתְקַרְבוּ וְאֵין יִתְקַרֵּב גַּם הוּא, כִּי אֵין יִהְיֶה לוֹ כְּבוֹד כְּשֶׁיִּתְקַרֵּב. (ליקוטי הלכות, הלכות שבת הלכה ו אות יב)

היום הקדוש ל"ג בעומר, מצטייר בעולם כיום של תפילה, זמן לפעול ישועות. ולכן, נראה כאילו כל המוזיקה והתזמורת שבוקעת מכל פינה, מפריעים לעיקר עבודת היום. וכפי שהתבטא אחד: "גם אני זוכה פה ושם לרקוד ולשיר, ואף אוכל ושותה קצת, אבל עיקר עבודת היום של התפילות וההתבודדות קשה לי לערוך בישוב הדעת. ולפעמים, כשאני חוזר ממירון אני מרגיש פספוס שלא הצלחתי ליישב את דעתי ולשפוך את לבי כרצוני".

והאמת היא ממש להיפך, שאמנם בוודאי ראוי לשפוך את הלב 'פה ושם' ואף יותר, אבל ש'עיקר עבודת היום' היא: ריקודים ושמחה!

הבה נבדוק רגע במקורות, מה אמורים לעשות ביום זה.

כך כותב רבי חיים וויטאל בשער הכוונות: "ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג לעומר על קברי רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמים שם! אני ראיתי למורי ז"ל שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג לעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוא ... והה"ר יונתן שאג"ש העיד לי שבשנה הא' קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהוליך את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו ושם גילחו את ראשו כמנהג הידוע, ועשה שם יום משתה ושמחה!" (שער הכוונות, דרושי הפסח, דרוש יב).

אף אחד מהם לא מזכיר אפילו את ענין הצעקות והתפילות, הישועות והניסים. אלא רק "יום משתה ושמחה", "אוכלים ושותים ושמים שם"...

גם רבי נתן, בכל פעם שמדבר על הילולת רשב"ל בל"ג בעומר, הוא מרבה להדגיש ולבאר את השמחה העצומה. "[אף על פי שלכאורה היה ראוי לבכות מאד ביום הסתלקותו, אך אף על פי כן נהגין לשמוח מאד] (ליקוטי הלכות, הכשר כלים ד, ד). עד כדי כך שבאחד המקומות הוא מתבטא וכותב: "וזה שעושים ל"ג בעומר יום טוב" (ליקוטי הלכות, פסח ז, כד). לא פחות מאשר "יום טוב"...

כשהוא אף מסביר שהשם "ל"ג בעומר" בעצמו, מורה על הגילה והשמחה שבוים זה! "וזהו בחינת ג"ל, שהוא בחינת ל"ג בעומר, לשון גילה ושמחה, בחינת גיל גיל אבי צדיק, כי אז נמשך בחינת גילה ושמחה" (ליקוטי הלכות, ראש חודש ו, ט). גם על האכילה והשתיה ביום זה, מדבר מוהר"ן (ליקוטי הלכות, ניקין ג, ג), ואומר שהשמחה שבוים קדוש זה גורמת לתיקון המאכלים. ואף מפרש את הפסוק "ויאכלו על הגל" על ל"ג בעומר, שבו מתקנים את המאכלים בכח השמחה הגדולה...

הסיבה הפנימית לכך - שעיקר הדגש ביום זה הוא על השמחה והריקודים - היא:

יום ל"ג בעומר הוא יום של "התקשרות לצדיק", ונקודת ההתקשרות היא האהבה והשמחה!

והזכייה והמתנה העיקרית והגדולה ביותר, שניתן לזכות ביום קדוש זה - הרבה יותר מכל שלל הישועות והניסים - היא: להתקשר לנשמת רבי שמעון בר יוחאי, מתוך אהבה ושמחה עצומה.

כך שהשנה, בבואך לרבי שמעון בר יוחאי, תקדיש את עיקר כיסופיך והשתדלותך לזכות לנקודה הפנימית והעיקרית ביותר: "השמחה וההתקשרות בו"! ואז יתכן מאד שהקלרינט וההמולה יפריעו לך פחות... כי כשאתה בא לשמוח בחתונה של ידיד נפש, גם אם לפעמים אין לך פינה שקטה לשבת ביישוב הדעת, מחמת ההמולה והמוזיקה, הם ממש לא מפריעים לך...

אחר שקיבלנו קצת פרופורציה, והבנו שעיקר עבודת היום היא התקשרות ברשב"ל מתוך שמחה וריקודים, נדבר גם כמה מילים על ההתבודדות והתפילות במקום קדוש ונורא זה. שכן, כבר ידוע הפתגם שאומר, שב"לג בעומר - בתוך מערת הרשב"י זה "יום כיפור", ובחוף זה "שמחת תורה"... והשמחה העצומה וההתעוררות הנוראה, משמשים שם בערבוביא, כשהאחד משלים את השני. [שכן, גם ריבוי התפילות והזעקות, נובעות מתוך ההתקשרות לצדיק והאמונה בכוחו הגדול, ומתוך הכיסופים והגעגועים העצומים לזכות לצאת ממצולות ים ולהתקשר לנשמת הצדיק בחד קטירא. כך שגם השמחה וגם הזעקה

המשך בעמוד הבא <<<

סיפורו המרתק של הרב א. נ. - ארצות הברית, ירושלים

פרק ג

השליליות, שעלולות להיווצר מההתקרבות, והבחירה בדרך חדשה - הוא 'זלזול' בדרכים האחרות, ואפילו בצדיקים אחרים, תלמידי חכמים וגדולי ישראל. שהרי, אם אני מצאתי את 'דרך האמת' והם 'לא זכו לכך' - המסקנה ברורה...

זו טעות חמורה. כל יהודי שרוצה לעבוד את ה' ולקיים את התורה, בפרט תלמידי חכמים וצדיקים - הם יקרים מאד, גם אם הם לא גילו את מה שאתה גילית. אפילו אם באמת רק זו 'דרך האמת' - עדיין זה לא אומר שמי שרצה והשתדל וחיפש את האמת, ומשום מה לא מצא - הוא לא תלמיד חכם וצדיק.

אגב, אין כוונתו בברסלב בכלל, ומעולם זה לא היה כך. אדרבה, חסידי ברסלב תמיד כבדו את כל גדולי ישראל, וכל הצדיקים והתלמידי חכמים. אלא שלמרות זאת, לא נמנעו מלחפש יותר ו'למצוא' יותר [ולא נעצרו מחמת השאלה 'מדוע גדולי ישראל פלגו ואלמוני לא היו חסידי ברסלב].

בעצם, היסודות המבוארים בתורת מוהר"ן מברסלב - נמצאים רובם ככולם בספרי מוסר וחסידות. אלא שהוא גילה עצות ודרכים אף כל יהודי יכול לזכות לזה, ולא רק אנשים גדולים. אם כן, יש כאן מערכת אחת שלמה של עם ישראל, שכולם רוצים להגיע לאותה נקודה ולאותו מקום, וכל אחד מגיע לשם בדרכו. יש עוד הרבה להאריך בזה, אך תן לחכם ויחכם עוד.

ד. רגישות

יש בעניין זה עוד נקודה, קצת עדינה ורגישה. במשך החיים, מלווים את האדם כמה וכמה סוגי 'מלומים'. החל מההורים המסורים, ממשיך במלומדים ומגידי שיעורים בחיידר ובישיבה. וכלה בדמויות רוחניות שיש לכל אחד, והוא מקושר אליהם. אם זה הראש ישיבה, המשגיח, תלמיד חכם גדול, או משפיע רוחני.

מגיע שלב, שבו אדם ממשיך לחפש, ומוצא את מקומו בתורתו של מוהר"ן מברסלב. ואז, הוא נאלץ מטעם הדברים, להפסיק או לצמצם את הקשר שלו לאותם דמויות שליוו אותו, מאחר שזה לא עולה בקנה אחד עם התובנות החדשות שיש לו.

חשוב לדעת, שכל אחד מהמלווים האלו - הכניס בו כוחות, ונתן עבורו חלקים מהנפש שלו. החלקים האלו עדיין נמצאים אצלו, וממילא, צריך המון המון רגישות בנושא הזה. זה לא עניין של שייכות, שאתמול היית שייך למקום פלוני, והיום למקום אלמוני, אלא עניין של נפשיות. וההתעלמות מכך, היא פוגעת ומסוכנת. ויש על כך סיפורים נוראים מצדיקים, ואין כאן המקום.

כל הנקודות הללו, הם חשובות מצד עצמם. אבל יש בהם גם הרבה פרקטיקה שיכול להקל על התהליך, ולמנוע חיכוכים מיותרים. ואז, התהליך הוא הרבה יותר אמיתי, ברור, נקי ובעיקר בריא. בלי תופעות לוואי, ובלי צלקות לעצמו או לאחרים. הדברים נכתבו בקיצור ובדרך רמיזה, ותן לחכם ויחכם עוד.

א. לסיים, איזה נקודות היית רוצה לשתף את הציבור, מתוך תהליך ההתקרבות שלך?

יש בהחלט כמה נקודות חשובות, שאברכים ובחורים מתמודדים אתם, ואנסה לשתף את הציבור בתובנות שקבלתי בס"ד מתוך התהליך שעברתי בעצמי.

א. להיות ליטאי - שנהגה

אברך שאל אותי: בשלמה פלוני התקרב, כי הוא לא 'היה משהו', אז בברסלב הוא מצא קצת סיפוק. אבל אתה הרי היית עילוי וישבת בכבודו של עולם, מה היה חסר לך שהיית צריך להתקרב לברסלב. עניתי לו: דבר ראשון - אני לא עילוי אלא טיפש, ומוהר"ן מברסלב היה הראשון שגילה לי את זה... שנית - אינך יודע איזה גיהנם זה 'לשבת בכבודו של עולם', איזה חשבונות ופניות בכל דבר, לא עולם הזה ולא עולם הבא. מאז שהתקרבתי לברסלב, אני יכול ללמוד רגוע ולהתענג מכל מילה של לימוד ומכל חידוש.

וזה נקודה חשובה שחשוב לי להדגיש: מוהר"ן מברסלב נתן לי טעם להיות ליטאי ולהתענג על התורה. אברך חושב לעצמו: יש לי משפחה וחברים שכולם עובדי ה', וכשמדברים על ברסלב הם נרתעים. הסיבה האמתית לכך היא, כי הם חושבים ש'רבינו' הולך להכניס אותך ל'עולם אחר', ולקחת' ממך משהו. וזו טעות. הוא בסך הכל בא לגלות איזה אושר יש אצלך. תוכל להמשיך באותו לימוד וסדר שאתה עושה, רק להרגיש מאושר.

חבר שלי בכה לי פעם על כך שהוא מלמד. אמנם הוא לומד בגלל זה שמונה שעות מלאות בכל יום, אבל בסך הכל 'מלמד'... והוא שבור ואשטו שבורה... אם היה לו את התובנות של אור החסידות ומוהר"ן מברסלב, הוא היה מלא תענוג ממה שהוא עושה. זו הנקודה: להכניס בתוך 'העולם שלך' - שמחה ואלוקות, אתה הרי ממילא מתאמץ, לפחות תינהג מזה.

ב. התייחסות לסביבה

התהליך של ההתקרבות, מלווה בהתמודדות עם הסביבה, בפרט עם ההורים. הם לא מבינים 'מה עבר עליך'. מה היה חסר לך 'אצלנו', ומדוע אתה צריך לרעות 'בשדות זרים'.

מאחורי כל הטענות, מסתתרת בעצם 'פגיעה'. הבחירה שלך בדרך שונה מההורים שלך, מעביר להם מסר שכביכול הדרך שלהם היא מוטעית, ואתה 'המאוס' שמצאת את 'דרך האמת'. ומכאן, כל הטענות והיחוסים שבדרך כלל אין להם סוף.

מנסיון, חשוב מאד להסביר להם, שלא מצאת את 'דרך האמת', אלא את 'את מה שטוב ב'בשילך'. זה לא אומר שום דבר עליהם ועל דרכם. הדרך שלהם היא מאה אחוז 'אוקי', אלא שאתה יש לך צרכים מיוחדים, שאת המענה להם מצאת בברסלב. וכמו שמסופר על ר' צבי הירש מוידטשוב, מגדולי החסידות - שכשהתקרב לחסידות, שאלו אותו: מה מצאת שם? והוא ענה: מצאתי את מה שטוב עבורי.

ג. התייחסות לצדיקים אחרים

מעניין לעניין באותו עניין. אחד מהתופעות

ושמחות של מלכים, לא נשמע ולא נראה כזאת! אשרינו מה טוב חלקנו כאשר זכינו לזה" (ימי שמואל, פרק נו).

ולהלכה למעשה:

קשה ואין צורך לקבוע סדר קבוע, כיצד לחלק את השחות במירון בצורה נכונה. אלא שבאופן כללי, הסדר הרגיל הוא, שקודם כל מתייחדים עם הצדיק (גם אם לא ניתן להיכנס לתוך המערה עצמה) ושופכים את הלב, ולאחר מכן יוצאים לרקוד ולשמוח.

וכפי שמספר רבי שמואל הורביץ ביומנו כמה פעמים, וכן מספר רבי יצחק בן מוהרנ"ת, על ההילולא במירון: "ומקודם אמר כל אחד כל מה שבלבו, ושפכו הרבה דמעות מקירות לבם. ואחר כך בעזרת השם יתברך גדלה השמחה עד לשמים והיה קלינעט ופאק [קלרינט ותוף], וכולם בפייהם מזמרים ניגונים נפלאים" (עלים לתרופה, מכתבי רבי יצחק, יב).

(מתוך לוח ברסלב)

מבטאים את נקודת ההתקשרות]. וכך מתאר זאת רבי שמואל הורביץ בשפתו הלבבית:

"כל הלילה של ל"ג בעומר, ויום ל"ג בעומר כל היום, וגם אחרי ל"ג בעומר - כשנכנסין בפנים אצל הציון הקדוש, מרגישים שם את ההתעוררות לתשובה, ממש בלי שיעור וערך כלל, אין דוגמתו. והקולות והתפילות אינם פוסקים באלו הימים והלילות אף רגע.

וכל הזמן הזה - בחצר מחוץ לציון הקדוש, השמחה והחדה וההילולא אין לשער ולהעריך כלל, שמחה כזו אין דוגמתה. והכלי זמר מנגיני מיום ערב ל"ג בעומר בצהרים ועוד קודם, עד ליל אחר ל"ג בעומר בלי הפסק רגע, וכן הריקוד אינו נפסק אף רגע. ובפרט בעת ההדלקה על הגג אין לשער השמחה.

מה נאמר ומה נדבר. כדאי לכסוף ולהשתוק ולהטריח כל ימיו, ולמסור נפשו לראות ולהשתתף בזה. מבפנים - בכיות ותשובות והתעוררות, שאף ביום כיפור לא נשמע בשום מקום כזאת, ומבחוץ - שמחות וחדוות ונגינות ומירות וריקודין, שבשום חתונות

מרגיש חשוך לפעמים?

מחפש קצת צבע באמצע היום?

רוצה להתחזק?

ניתן לקבל

חיזוק יומי קצר ולעניין

(מקסט עד 300 מילה)

מאת הרב

ישראל מאיר גלינסקי שליט"א

לקבלת החיזוק ניתן לפנות לאימייל:

ale148148@gmail.com

סיפורי מעשיות

פרק יא

היו לו [לתם] כל המאכלים וכל המשקאות וכל המלבושים. והיה אומר לאשתו: אשתי, תן לי לאכול! והיתה נותנת לו חתיכת לחם ואכל. אחר כך היה אומר: תן לי הרוטב עם קטניות! והיתה חותכת לו עוד חתיכת לחם ואכל. והיה משבח ואומר: כמה יפה וטוב מאד הרוטב הזה! וכן היה מצווה ליתן לו הברש ושאר מאכלים טובים כיוצא בזה, ובעד כל מאכל ומאכל היתה נותנת לו חתיכת לחם, והוא היה מתענג מאד מזה ושיבח מאד את אותו המאכל, כמה הוא מתוק וטוב, כאילו היה אוכל אותו המאכל ממש. ובאמת היה מרגיש באכילתו הלחם טעם כל מאכל ומאכל שהיה רוצה מחמת תמימותו ושמחתו הגדולה.

וכן היה מצווה: אשתי, תן לי שכר לשתות! ונתנה לו מים. והיה משבח כמה יפה השכר הזה. תן לי דבש! ונתנה לו מים, והיה משבח גם כן כנ"ל. תן לי יין וכו' כיוצא בזה! ונתנה לו מים, והיה מתענג ומשבח אותו המשקה כאלו הוא שותה אותה ממש.

התם היה מבקש כל דבר בתפילה

[א] רביז'ל מספר איך התם היה שמח כל כך עד שהיה נדמה לו שיש לו הכל ולא חסר לו כלום. מאכלים משקאות ומלבושים כל דבר שהיה צריך היה מרגיש כאילו יש לו כבר.

והיה מבקש מאשתו שתביא לו אוכל והיתה מביאה לו לחם

סיבה זו בעצמה היה שמח מאוד כאילו יש לו ממש את הברש והרוטב, כיון שהיה נשען רק על ה' וביקש ממנו שיעשה עמו חסד, וכשהתפילה היא בהשענות מוחלטת על טובת ה', אזי אפשר להרגיש שבאמת כל מה שה' עושה עמו כאילו יש לו ממש את מה שביקש.

[ד] כי עיקר הישועה שקיבל מהתפילה הוא שהיה שמח בכל שפע שהיה מקבל, כי מי שמקבל שפעו מהשם יתברך על ידי תפילה הוא נקרא 'שפע של אדם' כמובא בשיחות הר"ן (אות רלג), אך מי שמקבל שפעו לא בדרך של תפילה אזי השפע נקרא 'שפע של בהמה' - וביאור הדבר הוא, שהבהמה צריכה את השפע מזון שלה בשביל לאכול, ולכן הבהמה שצריכה את המזון בשביל המזון הרי שכאשר חסר לה מה שיש ברצונה להשיג, אזי היא כועסת ואינה על מקומה, אך האדם שיש בו דעת הוא שמח מעצם הענין שקיבל שפע בהשגחה פרטית, כמו תינוק ששמח בעצם קרבתו למקור השפע שזו אמו, יותר מעצם המזון בעצמו. וכאשר התינוק מרגיש קרבה למקור השפע ומקבל ממנו אהבה, אזי הוא יכול לשמוח מאוד עם כל מה שנותנים לו אפילו אם נותנים לו פחות כמה שביקש.

ולכן אדם שמקבל את כל שפעו מהתפילה אזי תמיד יכול לשמוח עם מה שיש לו, ואין הכוונה שאסור לו לרצות לאכול יותר, אלא כל דבר שהוא רוצה הוא עושה זאת רק דרך התפילה ואזי הוא שמח ממקור השפע בעצמו.

שפע של אדם

[ג] כי באמת היה מרגיש חסרון, כי לא היה טיפש, ובוודאי היה רוצה רוטב ובשר וכו', אלא שכל דבר היה מפנה ישר לתפילה ובקשה, ולא ניסה להשיג שום דבר באופן עצמאי, ולכן מחמת

על הפרק

כח חדש

וי ומתחילים להתגעגע לדלת, יוצא לי הריכוז מהמפרשים של הספינה, ולכן אני אומרת תמיד: "את הדף תעבירו או אחרי השיעור או לפניו, מצדי אתן גם יכולות לחתום שהייתן וללכת, אבל לראות אותו מרחף כאן בחדר תוך כדי אני לא מסכימה. סוף".

שם, במסגרת הזאת, יצא לי שוב ושוב לדבר על התפילה הפרטית. כמו שדה מגנטי שמושך אותי אליו, אני מתמגנטת לנושא של לדבר עם השם. על מה עוד יש לי לדבר? על חשיבות וקדושת עניית אמן? על חשיבות וקדושת הפרשת חלה? אלו דברים יקרים ברומנו של עולם, אבל אני לא מספיק יודעת לדבר עליהם. לעומת המורות שיושבות מולי, אני לא יודעת להכין שיעורים מקיפים ומעמיקים, אני רק יודעת לספר מה הציל את חיי ובמה אני מאמינה בכל ליבי. כך שבסופו של דבר זה הנושא שעולה שוב ושוב. אבל האווירה שם היתה מעט לא ברורה ולעיתים קרובות חשתי נמנום קל בחלל.

באחת הפעמים לא יכולתי יותר והתפרצתי: תקשיבו, האנגריה שכאן מדבקת אותי ואני מוצאת את עצמי מדברת על התפילה הפרטית כמו על בילוי פנאי נעים ומומלץ ומביאה הרבה דוגמאות כדי שיהיה מעניין... אבל לא ככה צריך לדבר על הנושא הזה! צריך לדבר עליו עם סירנות של אמבולנס! צריך לצעוק! ממש לצעוק! כמו שכשביט עולה באש וצריך להעיר מישהו, צורחים ומטלטלים ומגעגעעים אותו!

זה לא בדיחה העניין הזה. אם לא נתעורר נישאר לישון. העולם מלא אנשים ישנים, כל כך קוואב לראות את זה. אתה מסתכל על אנשים בבני ברק, בירושלים, בקריית ספר, באלעד, בכל רחבי ארץ גושן היקרה שלנו. הרבה מתו בגושן במכת חושך, לא עלינו, כי הם ישנו ולא העזו להתעורר.

ויש אש דולקת. אש ששורפת לנו את הזמן. אש ששורפת לנו את הרגשות והכוחות. אש ששורפת לנו את התקוות ואת הרצונות. הכול נשרף ונהיה פחם. העולם הזה הוא ממש לא ידידותי למשתמש כמו שהוא מציג את עצמו, הוא נאבק בנו לחיים ולמוות בכל כוחו, ואיפה הכוח שלנו?

נגמר, אזל, נמס, נכון. אבל אם נתפלל על זה, יבוא לנו כוח חדש. צריך להבין שזה לא מותרות, זאת לא בדיחה ולא חוג מקרמה. זה לא אם נקנה את הסט צלחות ההוא, או את העציץ ההוא...

אם השם ייכנס לי לחיים או לא ייכנס לי לחיים. אם אני אתעורר ואבין שלדבר איתו זה הכי אמתי והכי גואל והכי אפשרי והכי מחבק, או אדלג על זה חלילה - זאת השאלה הכי קיומית. זה ממש להיות או לא להיות. שנוכח בימים הקדושים האלה לצאת ממצריים ולהיכנס לחיים חדשים.

אבל כשאת עושה את זה כדי לברוח, שם זה לא נותן חיים אלא לוקח. זה לא לפרגן לעצמך אלא לגנוב מעצמך. במקום לחבר את מנתקת. מתרחקת מעצמך, סותמת וחוסמת, קוברת אותך נטולת הכרה מתחת הררי בגדים או פולי קקאו. לא חבל עלייך?

אנחנו לא אמורים לחיות ככה; אנחנו אמורים לשחרר את הכאב במקום מוגן בינינו לבין השם יתברך, ולא לחנוק ולקבור אותו עם כל מיני התמכרויות.

לאן אלך?

אם לאכול כדי לחנוק לא טוב, לצאת לקניות כדי לשכוח מהעולם גם כן לא טוב, ולקרווא ספרים בלי גבול ומידה בטח שלא טוב, אז מה כן? לאן אני אלך כשכואב לי?

אל השם.

יש כזה דבר שקוראים לו תפילה. לאו דווקא מתוך סידור ולא כפוף לשעות מסוימות. תפילה שהיא דיבור פרטי בינינו לבנינו.

את נכנסת לחדר, סוגרת את הדלת, משמידה חיבורים חיצוניים כמו טלפון ואוכל, ומדברת איתו.

או שותקת איתו. או בוכה לו. או צועקת. או שרה. או פשוט מוחפשת מה שלומך. את מספרת לו מה קרה ומה כאב, מתארת לו מה היית רוצה שיהיה ולמה לדעתך אין לזה סיכוי בעולם.

במקום להתנתק, את מתחברת.

במקום לברוח, את מוצאת. את עצמך. את השם שאתך. ומשם הלאה, את הכוחות שטמונים בך, את התקווה ואת הרצון.

חייבות את זה

כשאנחנו באות לדבר על התפילה הפרטית, אנחנו צריכות לקלוט שמדובר בדבר הכי חשוב בעולם, תנאי בסיסי לחיים. לא להתבלבל מזה שעד היום עוד לא התחלתי, או ניסיתי הרבה ולא הצלחתי. ההחלטה צריכה לבוא מהראש, לא מאזורי הרגש העולים ויורדים ולא מטבלאות ההישגים המדומיינות והמתענות.

בראש זה צריך להיות ברור: כמו שיש שבת כל שבוע, יש עצירה של התבוננות כל יום. כמו שהשבת גואלת אותנו ממרוץ העכברים של השבוע, כך הזמן היומיומי הזה גואל אותנו למימד אחר של חיים. אני רוצה לדבר עם השם על מה שעובר עלי. אני חייבת לדבר עם השם על מה שעובר עלי.

אינני יכולה לחיות

באחת השנים העברתי סידרת הרצאות. מלכתחילה היה לי מעוררב מבפנים: לא ידעתי אם הנשים יושבות מולי כדי לשמוע דיבור אמיתי, או כדי לחכות לדף הנוכחות שאני לא מסכימה שייעברו לי באמצע. כשדפים זזים ועטים מושאלים ועושים

לחבר נכון

בכל מקום שאנחנו נמצאות, יש לנו עבודה לעשות. גם אם כשלנו הרבה וטעינו הרבה עד פה, כעת, ברגע הזה, הבחירה שלנו מתחילה מחדש.

יהודי הוא לא טעות, המקום שלו איננו פשלה. יהודי הוא תמיד שליח בתוך המציאות. ואם הוא פספס הרבה מציאויות עד כה, יש לו כעת מציאות חדשה לפעול בה. מציאות שמקפלת בתוכה, באופן שרק בורא אינסופי יכול לברוא - את כל הפספוסים שצברנו עד כה...

יוצא שבכל רגע אנחנו יכולות להתחיל. אבל בלי צליל נכאים של אשמה/אומללות, אלא בתדר של לוחמת שמסתערת אל המטרה.

כשטכנאי מחשבים מביא את המחשב אחרי תיקון, הוא מניח כמה אביזרים מתיים, מוציא פקעת צבעונית מגולגלת, ואז הוא פשוט מחבר הכל נכון. ברגע שהוא מחבר נכון, יש למחשב את המקלדת, ויש למדפסת את החיבור, ויש למסך את החשמל, והמקלדת מקלידה והעכבר פועל.

מה הוא עשה? לא המציא, לא ייצר, רק חיבר נכון.

ברגע שאנחנו מתעוררות להבנה שאם אני כאן, סימן שכאן השם רוצה שאהיה, וכאן השליחות שלי כעת, בין אם היא חגיגית ומרשימה ובין אם היא, בדרך כלל, תשושה וחלושה - הכנסנו את התקע לשקע וכל הנוריות נדלקות. חיים חדשים, נחושים, יוצאים לדך.

לכל זמן ועת

לימים של ספירת העומר יש את הכוח למצוא את המוליכים הללו שבתוכנו; מה משפיע על מה, מה קשור למה, איפה אני נופלת ולמה דווקא שם. אלו ימים של תיקונים, ימים שמביאים לנו לפרצוף מקומות כואבים, מקומות טעונים, מקומות קשים, ושם ההתמודדות שלנו: האם נבחר בפיצוי שטחי, בנחמה רגעית, ברחמים מזויפים? או שנאזור כוחות ואומץ להסתכל למציאות בעיניים, להיכנע לה, להתפלל עליה, ולא להימלט?

הרבה פעמים שואלים אותי: "אז מה, אף פעם לא לאכול שוקולד?" או - "אסור לקרוא ספר יפה?" תמיד השוקולד הוא בדיחה והקניות הם מכה והספרים רוצחי זמן?"

במשך הזמן ניסחתי לעצמי תשובה שאני חושבת שהיא הנכונה - תאכלי שוקולד כשאת בכיף, כשממש טוב לך ובא לך לפנק את עצמך בקבויית שוקולד - מעולה. למה לא. הוא הדבר לגבי קריאת ספרים ויצאה למסע קניות - כשאת בטוב, כשאת ממש במקום שלך וטוב לך עם עצמך, תפרגני לעצמך ממקום אוהב, ממקום טוב כזה.

הדבר שאדם חושש ממנו ביותר הוא 'ייסורים'. אך אומרים נהגי המונות? 'העיקר הבריאות'. טוב, כי זה הדבר היחיד שהם חוששים ממנו [נהג לא בריא, לא יכול לנהוג...]. אנשים אחרים יש להם רשימה ארוכה יותר של 'העיקר'; בריאות, פרנסה, שלום בית, זיווגים, בנים זכרים, ונחת כמובן.

ומוצא דבר אתה למד, שאין אדם שלא מתמודד. אם המילה 'ישועות' - מצליחה להקפיץ אנשים, לגרום להם לשפוך דמים תרתי: משמע, ולנדוד לכל פינה בגלובוס - כנראה שאנשים זקוקים לישועות, זקוקים מאד. אף אחד אינו אוהב להתייסר, ולמרות זאת אין מישהו שלא מתייסר, במעט או בהרבה.

קשה מאד לדבר על 'קבלת ייסורים'. מי שמדבר על זה הוא לא פופולרי, ובוודאי לא יכול לעשות מזה קופה. הרבה יותר פופולרי ומבוקש - הוא מי שמדבר על 'איך להתפטר מהם'. ואם הוא רק מוכן להבטיח, גם אם לא לקיים - הוא כבר יכול להיות מיליונר. ללמדך, עד כמה הייסורים 'שנואים'.

ובכל זאת, אם הייסורים הם מוצר שכל כך מצוי, כנראה שיש להם תפקיד. ואם נדע מה תפקידם - אולי נסיכים 'לקבל' אותם, גם אם לא 'להזמין' אותם [כמו שהיו צדיקים שעשו].

עיקר הקושי של הייסורים - הוא ייסורי הנפש. אדם מצווה, מוכן להתייסר, והרבה - עבור המטרות שהציב לעצמו. לקום בבוקר - זה ייסורים. לאכול - זה מאמץ עילאי. להתנקות - גם כן. ללכת ממקום למקום - גם דורש מאמץ. וזה רק ההתחלה. החיים שלנו מלאים במאמץ, ויתורים, והתייסרות - אלא שאת רובם אנחנו לא מרגישים, כי אנחנו מעוניינים בכך.

נמצא אם כן, שייסורים שאנו בוחרים בהם, אינם מפריעים לנו, אלא רק ייסורים שהגיעו אלינו ללא בחירה. וזה אומר, שהקושי אינם עצם הייסורים, אלא התחושה שהם נותנים - הרגשה של דחיה, של דינים, של ריחוק. כביכול אתה לא אוהב. אחרת, למה מייסורים אותך. משכך, אילו נבין שיש להם מסר אחר - אולי לא נרגיש כך.

המטרה של הייסורים - הם לעשות אותנו 'גדולים'. כל קשר בנוי משתי צדדים. ומשכך, בהכרח לתת לכל צד את הזמן וההזדמנות לבנות את החלק שלו בסיפור. אם צד 'המשפיע' כל הזמן מאיר פנים ומשפיע כל טוב. נמצא שצד 'המקבל' נשאר קטן ומסכן, ואין לו כלום 'לתרום' עבור הקשר. וממילא, גם הקשר אינו קשר.

בכדי לעשות את המקבל 'גדול' - מוכרח צד המשפיע מידי פעם כביכול 'להסתיר' את פניו, ולמנוע את השפעתו. ואז, נוצרת הזדמנות עבור המקבל לגדול, ולתרום את חלקו. אילו לא 'יתבלבל מוכך, ולא ירח - אלא יסתכל בחזרה לצד המשפיע ויאמר לו: אני בטוח שאתה כאן, אלא שאתה מתחבא ממני. וזה 'לא יעזור לך' אני מיישך להסתכל עליך - הופה, נהיית גדול. וכעת זה קשר אמיתי.

כשנותנים לתינוק להתחיל ללכת, 'עוזבים' אותו, ונותנים לו ליפול ולהתייסר. אבל לא רק שהוא לא נפגע מוכך - אלא מסתכל במבט מלא חיוך לעבר הרוי, ובפרצוף של גיבור הוא קם שוב ומנסה, עד שהוא מצליח, לקלוק מחיאות כפיים. זה המשל, והנמשל מובן.

אם אתה רק 'מקבל חסדים' - אתה מסכן וקטן. אם אתה יודע גם 'לקבל ייסורים' - אתה גדול וחזק. ואל תדאג - אם 'תקבל' אותם ולא 'תילחם' בהם, הם ילכו מהר יותר, ללא עקבות וללא טראומות.

שאלה:

כבוד הרבנית תחי'.

תודה רבה על התשובות הקודמות, ועל ההכנה הנפלאה לחג פורים ופסח. כהמשך לכך, רציתי לשאול לגבי ל"ג בעומר. האם החג הזה מיועד לנשים, ואיך?

הרי ל"ג בעומר זה הילולא של רבי שמעון, שגילה את סודות התורה. וכל העניין לכאורה שייך לגברים שלומדים את התורה, והם גם אלו שנוסעים להילולות, ורוקדים ושמוחים. נשים לא שייכות ללימוד התורה, וגם כל כבודה בת מלך פנימה, אם כן, האם בכל זאת זה שייך לנשים, והאם אמורות לנסוע למירון. ובעיקר, מה המסר של ל"ג בעומר לנשים?

תשובה:

לשאלת היקרה שלום וברכה.

את שאלת שאלה חשובה האם ל"ג בעומר מיועד לנשים? אבל את לא מסתפקת בכך, אלא מוסיפה ערימה של שאלות, שכל אחת מהן דורשת תשובה מעמיקה. אבל עצם מבול השאלות נותן הרגשה שאת כן שייכת לל"ג בעומר בנקודת האמת שבלבך, אלא שאת רוצה תשובות שניחו לך את הדעת.

תופעה פלאית

חז"ל אומרים 'פוק חזי מאי עמא דברי' [צא ותראה מה העולם אומר], כלומר, לך תראה מה עם ישראל עושה, כי מה שהעם עושה, זה אמת. עם ישראל בפנימיותו הוא עם חכם וקדוש, ויודע ומרגיש את מה צריך לעשות.

אם כן, בואו נתבונן איזו תופעה פלאית מתרחשת כאן; רבבות אנשים, נשים ותינוקות, זקנים וזקנות, נוהרים ומתייגעים בנסיעה מתישה וארוכה, למקום שהוא לא 'שווייץ', לא 'הרי האלפים', לא כסף, ולא בית מלון וכו', אלא נסיעה למקום ששוהים בו כמה שעות בלבד וחוזרים.

מה קורה פה? הלב היהודי מרגיש בחוש שיש לו שייכות מוחלטת ליום הזה ולמקום הזה, ורוצה להתחבר לקדוש ה' שיש שם ומתפשט לכל מקום בעולם, לשמחה הגדולה שפורצת כל גבולות ולכביה הנוראה ששניהם כלולים ביחד. לאחדות הגוונים ולאחבת ישראל השופעת שם, לניגונים המיוחדים שהפה לא יכול לתאר והלב לא יכול להכיל.

הר מירון הופך להיות מקום של עליה לרגל ולמקום שחלה בו קדושת בית המקדש, שהוא למעלה מן המקום ולמעלה מן הזמן. כך שגם אם לא מצליחים לשמוח שם כראוי או להתפלל, בעצם שהיה אצל ה'רבי' - ראש בני ישראל, זה בחינה של עליה לרגל, כמו שאומר הפסוק "לבוא לראות את פני האדון ה'" ואומר על כך הוזהר הקדוש "דא רשב" [זהו רשב"ן]. ובל"ג בעומר זהו לא משהו דמיוני או השגה לגדולי עולם בלבד. אלא משהו מוחשי ביותר, משהו שזוכים ל'לג' בעומר - לשון 'גילוי' - גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, ולשון 'גילה' ושמחה, הכל מוחשי וחי'.

שכחת התורה

אני יודעת שלא ענית עדין על שום שאלה. אבל קודם כל רציתי להטעים לך את ההרגשה החוויה, שתנשמו עמוק את הקדושה וגם את לא נוסעת למירון - מהרבה סיבות צודקות - תתחברי ליום הזה במדורה הקטנה, שאת הולכת עם ילדיך המפוזרים סביב המדורה ושירים 'בר יוחאי נמשחת אשריך'. וכעת לשאלותייך:

את שואלת: 'רשב"ן גילה סודות התורה, וזה שייך לגברים שלומדים תורה. נשים לא שייכות ללמוד התורה'. נכון, נשים לא שייכות ללימוד התורה' אבל הן כן שייכות 'לתורה' בעצמה, ועוד איך. הרי נאמר "אל תטוש תורת אמך", מדוע תורת 'אמך' ולא 'אביך', כי האשה והאם הן עמוד ויסוד התורה המחבר את הלומד אליה בכל לב לאחבתה ומתקיימת. ולכן הן יכולות כל יום לברך בשם ומלכות ברכות התורה, כי זה העסק שלהם, הביזנס האמיתי שלהן.

ובנקודה זו טמון הסוד של ל"ג בעומר. בפתחה ללקוטי מוהר"ן, מביא ר' נתן שיחה שמעו ממורה"ן מברסלב. הוא מביא את דברי הגמרא [במסכת שבת קלח] "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשכח מישראל שנאמר 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא', עד שבא ר' שמעון בן יוחאי ואמר חס ושלום לא תשתכח תורה מישראל, שנאמר 'כי לא תשכח מפי זרעו'", עד כאן דברי הגמרא.

והשאלה היא: וכי החכמים ביבנה לא ידעו את הפסוק שרשב"ן הביא לראיה, הרי זה נאמר בסמיכות לפסוק שהם בעצמם הביאו ראיה ממנו. ואם הם כן ידעו, ולמרות זאת סברו שהראיה שלהם חזקה יותר, מה טענתו של רשב"ן?

המאורע הזה היה אחרי חורבן בית המקדש. חכמי הסנהדרין התיישבו ביבנה, וחזו את העתיד. הם הבינו שמתוקף הצרות הגלות והטומאה - עתידה תורה להשתכח. אין הכונה לעצם הלימוד ואפילו לא לקיום המצוות, אלא 'לחיבור' אליהם - החיבור אל התורה והמצוות. הם טענו שאור ומתיקות התורה יהיה גנוו וחסום, וממילא הלימוד יהיה ללא חיבור וערבות ומתיקות ודבקות בד'.

ועל זה הביאו ראיה מהפסוק 'ואנכי הסתר אסתיר פני' - שתהיה הסתרה בתוך הסתרה [הסתר אסתיר] שלא ירגישו בכלל שנמצאים בהסתרה. לא מרגישים בכלל מה מפסידיים וממה אנחנו רחוקים. ובמצב כזה - כשאין חיבור ושייכות לקדושת התורה, לצדיקה, ולנותן התורה - אין קיום לתורה. ולזה קראו 'שכחת התורה' ולא ראו פתרון לכך.

כי לא תשכח

עד שקם רשב"ן והכריז 'כי לא תשכח מפי זרעו'. ומבאר ר' נחמן 'כי על כן סמך ר' שמעון את עצמו על הפסוק הזה, כי סופי תיבות של הפסוק הוא 'יוחאי', דהיינו שעל ידי זרעו של יוחאי לא תשכח התורה, כי 'בואה דא יפקון מן גולתא' - על ידי אור זוהר, דהיינו סודות התורה ופנימיותה שגילה רשב"ן - 'יכולים לצאת מן הגלות, דהיינו מגלות הדעת, גלות הנפש והשימוזן הרוחני'. כי 'רז' [סוד] בגימטריא 'אור'. בכוחו של רשב"ן לגלות את הטוב והאור והחיבור לתורה לקדושה, לשמחה, ללימוד ולקיום התורה.

למעשה, החכמים ביבנה צודקים. ההסתרה בימיו היא באמת נוראה, והגלות עמוקה מיני שאול, והנשירה גדולה - ו'נשירה' פירושה נשירה פנימית בלב, לאו דוקא חיצונית. ולכן חכמים שביבנה שהם גדולי ישראל שבכל דור - שמים לנו תקנות וגדרות לשמור אותנו שלא נפול לשאול העמוקה. אבל עדיין זה לא מתקן את חוסר השייכות, והעלפון הרוחני. והפתרון לזה הוא על ידי שמתחברים לרשב"ן, שכפי שקרא לזה הרב פניקס זצ"ל 'רשב"ן' נותן שוק חשמלי לאדם' והוא מתעורר.

וכך מושיך ר' נחמן בשיחתו: 'סוד רבי שמעון עצמו מרומז בפסוק 'עיר וקדיש מן שמיא נחית' - 'עיר' לשון עירנות, כפי שמסביר רש"י שם [דניאל], דהיינו שבכוחו של רשב"ן לעורר את כל הישנים והמעופלים, ולהזרים כוחות של שמחה עצומה, יחד עם כביה נוראה, וחיבור עמוק לכל דבר שבקדושה. וכך להוציא אותנו מהאיוש והחדלון, מהקריירות ומהטביעה בהבלי עולם הזה. ולכן ל"ג בעומר נקרא 'הילולא' שפירושו 'חתונה', כי זוהי חתונה גדולה, שבה כל נשות ישראל מתחתנות ומתאחדות בנפש הצדיק.

שמחת תורה

האם את שייכת לזה? גם בשמחת תורה באות נשים לשמוח עם התורה, למרות שאינן לומדות אותה. ואכן, הן אינן רוקדות לכבודה כמו הגברים, אבל הן באות כי הן שייכות, כי הן חלק מהתורה, ומתמזגות עם השמחה הקדושה והחיות, שהיום הזה נותן. וכך בדיוק גם לגבי יום ל"ג בעומר.

אין כונתו שאכן נשים חייבות לנסוע. ישנם הרבה סיבות שיש לאשה עסוקה בילדיה לא לנסוע, אבל כדאי מאד לנסוע. ובעיקר צריך לנצל את היום הגדול הזה לתפילה ולשמחה, ובעיקר להאחיב על הילדים הרבים את קדושת וגדולת ההלולא שיש ביום זה.

כי ביום הזה נעצרה המגפה, וביום זה יש כח להציב 'גל' - מחיצה עצמה בין הקדושה לטומאה, כמו אצל יעקב אבינו שהציב גל-עד בינו לבין לבן הרשע. יום ל"ג בעומר הוא יום סגולי ביותר לחיבור לתורה, לזרימה הטבעית של כל יהודי, והקשר שלו עם השי"ת ישראל ואורייתא, ונותן כוחות להתרחק מן הרע.

לסיום, אציין על עצמי. שנים רבות לא נסעתי למירון בל"ג בעומר, מהטעם שכתבת 'כל כבודה בת מלך פנימה'. לא היו אז דרכי מהדרין והתערובת היתה נוראה. ובעיקר נכון לומר שלא הרגשתי חלק מכל הבלגן הזה.

עד שהבאתי את בן זקוני לחלאקה [יחד עם נכדי הבכור שנולד באותו שבוע]. וזכיתי לגלות את האור-הרו הגדול, את השמחה הנפלאה והבכיה העמוקה, וכל מה שתארתי למעלה. ושאלתי את עצמי בכאב עצום: את זה החמצת כל השנים? בגלל כל הסיבות הצודקות ביותר בעולם? ומאז אני משתדלת מאד לנסוע. לא בכל שנה אני מצליחה, תלוי במצב הבריאותי שלי וכו' אבל אני רוצה להיות שם תמיד. ומשתדלת גם מפה להיות שם, שם עם כל עם ישראל, עם ששים ריבוא נשמות ישראל.

תפילת ה... בצל

במשפחתו של בעלי, מקובל להנשים משתדלות להגן על הבית בתפילותיהן. שנים שהוא רצה שגם אנתו נוכח, אז החלטתי לנסות. כמו שהתבטא בעלי בשמחה מלאה נכונות: "תפילות של אמה - זה להשקיע במקום הנכון. המאמץ פה - יחסך לנו עוגמת אחרות!"

הזויתי הכל הצידה. הכל המטלות בהבנו מול העיניים, הזמן דחק - ואני החלטתי לא לזנוח. הכל יחכה כמה דקות, וכלום לא יקרה. חחה. מה לא קרה, תגיד לי. מה לא קרה בכמה דקות שנסיתי לחטוף. אני רק נעמדת, נועלת את כפות הרגליים - הטלפון מתחיל לצלצל. סליחה לילל. רק אמהות צדקניות לא שומעות טלפונים וכל העולם מת. אצלי, לפחות בגלגול הנוכחי, אל תגלי, העולם לגמרי ח, ואני שומעת כל תו שלו.

לתוך ההרמוניה הזו, נוספות גם דפיקות בדלת. השליח. בא. זה השליח של ישראל. כמה טלפונים עד שהביאו לי את הכרטיס. למה הם לא פותחים? בעצם, עדיף שלא. בעצם, עדיף שכן. הדפיקות ממשכות. הילדים פותחים. אלו ילדי השכנים, שתמיד באים לריב איתם, שיהיו בריאים. אנתו, האמהות, ידידות וצוחקות, אבל עכשיו זה הגיל שלהם. מתחיל להיות שמח.

התפילה הבאה הגיעה. אתה קדוש, ושכחתי מוריד הטל. חזרת. עצבנית קצת. במחיה המתים - התעורר הטלפון לתחיה, והפלאפון חבר אליו. הריכזו שניסיתי למרוכזו, נו, הלך עליו וגם עלי.

עוד תפילה נוקשת, ואני לא מוותרת. אמרתי לך כבר שאני צדיקה בלתי נסתרת? תראי. אפילו שהשם אולי לא אוהב את התפילות התפלות שלי, אם כאלו בלגנים הוא שולח - אני לא מתייאשת. ערבית. כל הילדים ישנים. התינוק גם בשלוח בחדר. חבל להזיז את העריסה עד למטבח, ליד. כבר שעתים יפהפיות ומלאכיות הוא גם.

וכמו שאת מושרת, פציחתי בברכת אבות, מפצחת עוד פיזוחים: הקטן החל בתזמורת. מה תזמורת? ישנתי שעתים, והגיעה העת. והוא רחוק. הוי, רק מוצץ צריך עם. הוא ירגע מיד. אני כבר מכירה אותו. מותר לגשת? לא יודעת. עוד אני מדמינת חמש פעמים את המוצץ, וכבר נסעתי לרפאנו. ואני נוכרת בחלחלה, שצרחות כאלו, עלולות חלילה לעורר את כל הישנים ולהשיח נרדמים. אפילו להחיות מתים, קל וחומר חדר ילדים מקסים שמלא ברכת השם - והברכה רגישה לכל ציוץ אחרי שנפלה התנומה המיוחלת. תמיד אני אומרת, איזה נס שהציפורים מציצות רק ביום.

ניחשת נכון. את התפילה המהירה הזו סימתי, כשהחברה מעוניינים, כלומר, לגמרי לא מעוניינים, בהשכבה מספר שתיים. תשאלו כל אמה, אודות התענוג העילאי הזה.

הלילה חלף, שחרית באה. הפעם התפלתי מוקדם. הייתי צריכה לדעת שלבעלי השב מן התפילה אין מפתח, וההסעה לכולל מגיעה עוד כמה דקות? לא. לא הייתי צריכה לדעת. אבל ככה, בדמדומי סלח לנו - החלו הנקישות. היא נרדמה? אני מדמינת שהוא שואל עצמו. אולי היא מטפלת בכביסה במרפסת? הפלאפון מצטרף לזמזום. איזה יפה הוא שר את 'תפילה לעני', מדהים. מלא רגש, ומלא מלא עצבים. האוטוסטרדה שלי פועלת, לא בלי לב. אולי עלי להתפלל כוונה? אולי עלי להתחשב בביטול תורה? אולי בין אדם לחברו קודם. למה אף פעם לא טרחת לשאול שאלה כזו.

אני רצה, ונופלת שדודה. מודים אנתו לך. והרעש פסק. בעלי התייאש. בתשע הוא יתקשר אלי, ויגיד לא נורא. אז נסעתי בלי סנדוויץ', ההסעה צפרה. והתפלתי איתי. אל תדאגי, אני קונה לי פה ופלים בקוסק, טעים.

ואני כבר יודעת לקרא כל מילה שלא נאמרת.

אחרי ריצה, בפרט של אמהות כבודות, צריכים לנוח. ולבכות. אני מתישבת מותשת וגמורה על הספה. ודמעות של תסכול מערבבות את עיני. הנה, משמים מראים לך שלא היית צריכה למהר. בין אדם למקום קודם. ותפילה - הכי חשובה בעולם. בכל מקרה, אכלת, לקית, ושלמת. תפילה הפסדת, בעלך המסכן לא אכל ולא שתה, ו... כלום. כלום אחד ענק.

ואז הגיעה הערבית של הבצל.

משהו מהסיפורים. כל הבית ישן, השעה התקרבה לחצות. הרגשתי צדקנית הדור. ה, על השיש נחו שלושה בצלים גדולים קלופים,

שטרחתי לחתוך, ותכננתי לטגן. זו היתה תקופה שהבצל הטוב היה נדיר, וסוף סוף היה לי בצל ראוי. תכננתי לטגנו בשמן, ולהכין בסיס לאיזה תבשיל. אם אשאיר אותו כך, לבד, הוא כבר לא יהיה ראוי לאכילה מחר, כדן בצל שעבר עליו לילה. כך אנתו נוהגים. בזכות התפילה ניצל הבצל. יופי. זה היה לי טוב. הנחתי אותו על האש, קצת שמן במחבת, ונעמדתי שמונה עשרה. עד שאגמור, הוא יגמור להטגן, וישאר על הגז מכוסה עד מחר.

חמוד; מתפילות רק מרויחים.

איפה זה היה בדיוק? אני לא זוכרת. די בהתחלה כבר התפשט ריח נעים של בצל קצוץ ומטוגן דק. רק שהריח התגבר. התגבר. כמעט נחרך. תכבי. אי אפשר. השיבנו אבינו. בכלל לא מריחים בצלים באמצע שמונה עשרה. בכלל לא רואים את העשן שמתחיל למלוך על המטבח. השיבה שופטינו כבר אשונה, והגיננו ותפילותינו כבתחילה. למה את ממחרת? גדולי ישראל בכלל התנתקו מהעולם. כל חושיהם דבקו בקל חי. הם חיו מעל הזמן, מעל המקום, מעל הריח. חבל עליו, על הבצל. חבל. אבל התפילה?

"חני" - - -

הוא קורא לי? התפילה תצמיח לך שדה של בצלים. בעצם, של אבנים טובות. מה איכפת לך? סנט מוריץ, מחבת שרופה. לא סובלת את הריח המחניק. ומה השכנים חושבים על אשה חרוצה ששורפת בצלים באמצע הלילה?

ה, ומה חושב בעלי? יש לו רגישות מיוחדת לריחות של בישול שנכנסים ומטיילים מדי באמצע השינה, במיוחד. הוא קורא לי. אני שומעת. לא נכון. את מדמינת. חני. קולו מנומנם ועייף. יש שריפה? מה קורה? הוא כבר קם. פותח חלונות לרווחה. שיעוף האוויר ויתחלף. הוי, והוא היה כזה עייף היום. שאני רעדת! מההשלכות הקיצוניות של העייפות, ומהסחרחרות שהוא רגיש להן. רק חסר לי עכשיו להשלמת התפאורה, שהשינה תלך לו בגלל בצל מסכן. חני.

אני לא עונה. אסור לענות בשמונה עשרה. תמיד הילדים החמודים שלי יודעים לספר לכל העולם שנוכר להתקשר בדיוק ברגעים הקריטיים שאמא בשמונה עשרה. כמעט חשבו להקים כאן בית כנסת. חושבים שאני צדיקה. זה לא נכון. אני מתפללת, וכל העולם מתקפל לכמה דקות - ודורש את התיחסותי.

זהו. זל הבצל. ז"ל המחבת, כלומר עד שתעלה אפשרות מלפני לעשות אותה עם מסיר שומנים. אני קורעת את החלונות מהר, ורצה להגיד לבעלי היקר, שסליחה. מחילה. ממש.

... הוא ישן. איזה נס. הוא רגיש לריחות. נס.

נשארתי עוד קצת ערה, עד שהריח הסכים להתנדף, ואחר כך סגרתי מהרות. אבל עוד משהו נסגר בתוכי.

השם, מה אתה רוצה לאמר לי? כנראה הפעיות שלי ממש לא לענין, והרב - שופך קיתון. כוונה אחת שזרתי לך? מלאך אני לא. אבל כנראה עדיין לא ראויה לתואר אדם, 'מבעה', שמבטק - - -

איכס. איזה מחשבות רעות הן הוי. מרביצות חזק. שונאות אותי עד הסוף.

לא ידעתי כבר אם מצוה להתפלל פה, או שאני לגמרי עושה עברות. גם להתפלל ולהקדיש כח וסבלנות שאין לי כמעט במלא, וגם לעשות עברות? החלטתי להבין רמזים. ההשגחה משוחחת עם האדם, ועליו להטות אוזן, ולהקשיב לרחשיה החרישיים.

השם, הבנתי! התפילות המסוחררות שלי הן נוראות, וסליחה שבכלל העזתי לבא אל הקודש.

היי שלום, תפילה. אני עושה לך שלום, ופוסעת בבושה שלוש פסיעות אחורנית. אחורנות.

שבת בצהריים, החלטתי לנסות - נסיון אחרון אחרון - מנחה. אני צדיקה, כבר אמרתי. והדפיקות שנעו על הדלת, ממש בקשו. פרח לי מהראש שתכננתי עם דבי, חברה אמריקאית ומצחיקה. היא היתה נורא צמאה, וגם לא ידעה אם אני בבית, אז נקשה קצת בקול. ועוד קצת, וכמעט הלכה. איזה נס.

זה היה נס באמת. שפכתי לה את ההשם לא אוהב את התפילות

שלי. והתברר שזו בעיה מוכרת. אפילו באמריקה.

"בעלי אמר פעם, אחרי שנקש אינסוף, ולא שמעתי, שאולי אני כמו רבי חייא. היו צריכים לשלוח דב כדי להפסיק את התפילה שלו - שלא יגיד 'מחיה מתים', והמתים יצוצו לפני שצריך... אגב, יש לך איזו עוגת קרם, ושכבות של שוקולד? זה בסדר, את יכולה להגיש. פשוט, ממוצג אני בדיאטה, אז עלי לצלל את הזמן... אחמ... איפה אחזתי? אז לא שלחו דוב, אגב, וגם זה לא מסוכן שאני אתפלל, אבל אמאלה, הוא אמר. איך התפילה שלך יקרה וחשובה. היצר הרע ממש משתגע מרוב אימה, והכל הוא עושה. את כל חילותיו הוא מגייס בבחלה כדי לבלועה חיים.

ככה אמר בעלי. ומאז... דווקא. אני לא מפסיקה להתפלל. מה פתאום. איך שאני, מה שאני. אני טוענת, ש'השם שפתי תפתח' - זה לחש שגורם למלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו. שיתחפך העולם - ואני איישר אותו!" דבי נגסה בעוגה שהסתפקה בקרם בלבד, והתגלגלה מצחוק, אבל הייתי רצינית. לגמרי.

יצאתי למטבח, ומזגתי לנו משקה קר. 'כלומר', המים הקרים התערבבו במיץ בעדינות, 'מילים של יהודי הן אות וסימן לכל הכוחות להפריע, מרוב שהן מעולות, אבל הן יותר סימן - שבמילים טמון כח אדיר, וכדאי להלחם!' נטלתי מזלג, ערבבתי את המשקה, והוספתי שלושה קרחים. ובכן, אם למישהו שמבין בסחורה איכפת עד העומק, מומלץ לרחרח ולבדוק למה. תסמכו עליו, הוא לא יוציא כוחות ותחמושת לריק...

זה מה שנקרא - מאויבי תחכומי. איפה שהאויבים ממש מתביייתים, נחבא האוצר...

הנחתי את החסות השקופים על השולחן. דבי לקקה מהקרב של העוגה, וממש התמוגגה. "אם אני נהנית מהתפילה - מצוין. אבל גם אם לא - אז מה? מה אמרת? עבירה? עבירה לחשוב כך! וגם עבירה לא להנות מהעוגות שלך, ישתבח שמו!"

למחרת השארתי את הדלת פתוחה, כדי שבעלי היקר יוכל להכנס, ולהניח תפיליו. כמובן הוא זכר את המפתח. למה הדלת נשארה פתוחה? מה פתאום? אחרי כזה ארוץ, יעו לשכוח? והלך.

נקתתי את כל המועדים לצלצל. שום עוגיות לא נאפו בדיוק בתנור, בדקתי. ולא התחלתי להתפלל בדיוק לפני שהן משכימות. הקטנצ'יק, רגוע ושבע, חצי מטר ליד, ובכל מקרה, הילדים כבר יצאו למוסדות הלימוד.

אלא שהאידיליה לא הופיעה. לא נחה עלי שום רוח, והכל היה נורא. נורא? הופס. התבלבלתי.

מילים קדושות מתחילות לבקוע. והאות ניתן. אמה אפשר לרדת למטה? והשכנה כבר נוקשת כאן. מתי אמה תסיים? אני אציץ לה בסדור. נמצאת כבר באתה חנון, והריכוז שאיננו, בדרדר. מוישי ושושי החליטו לשחק סביבי תופסת, אמה היא העמוד בתווך. הנה מתלקח ריב חדש, ושוב הכל נעשה לאובך. מפה מושיש לי בחלוק, ומשם בחצאית, ומה זה הקולות הצורחים מרחוק? אין כי כבר כח, גם לא מאית, ומתברר שאני מדמינת בכי, וזה לא צחוק.

אמה איפה התיבה הסודית, ומתי כבר יוצאים לטייל, ודפיקות מתערבלות עם הטלפון - ולבי כבר מתחיל ליייל.

ומול עיני פתאום מגיח, צבא רב ורועות. כולם מוכנים, מצחצחים חרבות, ואימה נופלת נוראות. מילה קטנה שלי מפלסת לה דרך למעלה, והצבא שב משקשק, עוד מלמול בוקע בסלע, את כולם הוא משתק.

מילה יקרה של אמה, שכנראה יקרה כל כך, מאיימת על היצר הנסער, ואז הוא מפתח אותה - תפסיק, כי בשלך כל הסער.

אמה, אל תפסיקי לבכות, אל תאמיני לו בכלל! כי יש שכר לפעולתך. בורא הרים ויוצר רוח - מנשק את תפילתך.

ויים יבוא, ואת תראי. לא תאמיני און. איך לא נפלת, ושרדתי, איך התגדרתי, ואמרת, איך ביצר גערתי ולא נתתי, שיפיל אותי מכל המדרגות. כמו קיתון? הכל קטון? קרטון? ובל טעם? לא נכון. ממך היצר, עצמך, למדתי כמה חשובה תפילתי בעיני.

אני מנגבת את העיניים. זה ריח הבצל שמכה?

שכבות שכבות אני מקלפת, עד שהלב בוכה.

אמא של שבת

יום שיש יגלוש כבר, ואת תדליקי נרות ומול יעמדו בן ובת ועיניהם פערות

ומולך תעלה דמות... והנה - אמא שלך! הזכרי נא מה המחזה הזה אומר לך.

אמא, המלווה של החיים, כמו ברקיע נוגעת, קדושה סביב בוערת, ואוירה רוגעת

הילה פועמת, מקיפה אור שמימי שלהבת מרצדת, איזה אור פנימי.

גם את כזו, עבור הנשמות שלך בבית!

רצינית, ענקית, משמעותית, ההיית מאמינה? השם יתברך סומך עליך שאת נאמנה

לטפח לו - הכי -

את הפקדונות הכי יקרים האיך זה חששת שמא חלה טעות, ומעשיך עקרים?

מרגישה מדי קטנה, ומי אני שאשכיל לילך לפי כל רוחי, ורק שלא אקלקל, ושלא אגע לריק מאין אונים וכח

תזכרי, שהוא סומך [עליך]

וסומך [אותך]

עצמי עיניים, וסמכי גם את על תוכניתו המדויקת כל כך!

לא להאמין, אבל זה קרה, רבון עולם שלח דווקא אותך עם מטרה,

זו תעודת יכולת הכי עשירה!

ייעוד הוא שם, שליחות ותכלית

כי את אמא, המלווה כל החיים -

במדור זו יובאו פרקים מ'יומנה' של לאה. בעלה התחיל לעסוק בתורתו של מוהר"ן מברסלב, וללכת בדרכו. והיא מנסה להתמודד, להתעניין, ואולי גם ללמוד. יש לה שני חברות; מידי - הליטאית שמנסה 'להזיח' אותה, ופי"גי - הברסלבי, שדווקא מעודדת אותה.

פרק ב

ל"ג בעומר במירון

ראש חודש אייר.

בעלי כבר מתכנן את הנסיעה למירון בל"ג בעומר.

כל כך לא מתאים לו.

כל שנה הוא היה הולך כרגיל לכולל וחוזר עם אותה בדיחה מסורתית "למה כולם נוסעים למירון? הם לא יודעים שבל"ג בעומר אפילו רשב"י בורח משם לכולל?"

אז בעלי באמת היה נשאר בכולל. אם הוא פגש שם את רשב"י? לא יודעת.

אבל השנה?

לא. אני לא מכירה אותו.

גם ככה כל התקופה האחרונה עם כל הסיפור של ברסלב אני לא יודעת מה עובר עלי, אבל עכשיו אני רואה שיש לו עוד נושאים.

רגע! יכול להיות ש...??

אני מחייגת במהירות לפייגי.

"לאה, מה נשמע?"

"פייגי, תגידי, יש קשר בין ברסלב למירון? כלומר ל"ג בעומר? כל, זה עוד ג'וק או שהכל אותו סיפור? ואם זה קשור, תגידי למה עוד זה קשור?? או למה זה לא קשור?? אם יש משהוא כזה... רגע, פייגי, למה את כ"כ צוחקת???"

"אוי, לאה, את היסטריית לפעמים, ואני באמת לא יודעת מה יותר ירגיע אותך, אבל האמת היא שיש קשר הדוק וחם בין רשב"י לברסלב, ובל"ג בעומר חוגגים את השמחה הזו."

"מוותר לי לשאול מה משמח כאן? ומהו הקשר ביניהם?"

"לאה, מה את יודעת על ל"ג בעומר?"

"שזה היום שרשב"י נפטר, שמדליקים מדורות לכבודו, שלפני פטירתו הוא גילה סודות בתורה, זהו בערך."

"יפה! זה באמת הכותרות. אבל אף פעם לא הסבירו לך לעומק. את יודעת שהתורה היתה אמורה להשכח מעם ישראל! ואם התורה נשכחה? הרי אין לנו קיום! ואז בא רשב"י, והסודות שהוא גילה זה לא וורטים יפים או פלפולים עמוקים, זה הסוד שנתן לנו ונותן לנו עד היום את החיות! את המשך הקיום של עם ישראל! רשב"י בעצם גילה לנו את פנימיות התורה! את מה שמעבר ללימוד התורה הרגיל - 'הנגלה', שזו תורת 'הנסתר'."

"מה זה פנימיות התורה?"

"על קצה המזלג ממש: כשמה כן היא, שהיא מגלה את ה'פנימיות' של התורה, הפנימיות של כל מצוה ומצוה כמה היא חשובה ומאירה בכל העולמות, הפנימיות של כל יהודי ויהודי כמה הוא חשוב ויקר ואהוב לפני השם, הפנימיות של העולם, כל מה שקורה בעולם בכללותו וכל מה שעובר על כל אחד ואחד בפרטות, כל הקשיים וההתמודדויות, שום דבר לא סתם והכל יש בו סודות עצומים ונפלאים."

על כולנה עלית!

המשמעות שלך, מורגשת, מודגשת, פנימית, עמוקה ומרגשת

כל זה מתבאר בפנימיות התורה שמתחיל להתגלות בזוהר הקדוש, ואחר כך המשיכו האריז"ל והבעל שם טוב ורבי נחמן מברסלב, וביארו וגילו עוד ועוד את החלק של התורה הזה שנקרא פנימיות התורה, וכל מי שלומד את דבריהם מתחיל לקבל טעם בחיים, כי אף הוא לא מבין את כל הסודות העמוקים שמתבארים בזה, אבל הוא מבין ויודע שכל תנועה קטנה של יהודי היא עצומה וחשובה והשם יתברך משתעשע בה, וכן כל מה שעובר עליו הכל מדוקדק לפרטי פרטים, ואז החיים מתחילים לקבל צבע.

כמוכן שכלל שהוא מתקדם, הוא מבין את הדברים יותר לעומק וכך הוא חי את הדברים יותר ויותר, אבל גם כשהוא עוד רחוק מזה, אפשר לקבל מזה חיות נפלאה, אגב, בזה את יכולה להבין קצת את מה שהוא אומר לך שזה מחיה אותו."

"אז למה רק החסידים חוגגים את ל"ג בעומר?"

"החסידים באמת יותר מכירים ומתעסקים בתורת הנסתר, ולא פלא שהם חוגגים את היום הזה בכזו התרגשות! וברסלב הם ממש מחותנים ראשיים שם, כי כל העניין של ברסלב זה להמשיך את הגילוי שגילה רשב"י, ולא לחינם חסידי ברסלב הרגישו תמיד קשר מיוחד למירון, עד שאומרים בדיחה שמאפיפה יודעים שרבי שמעון הוא חסיד ברסלב?, כי הוא נמצא כל היום במירון..."

מאוחר יותר, כשבעלי חזר הביתה, סיפרתי לו כל מה שפייגי הסבירה לי, ותוך כדי הנאום הרגשתי שגם לי זה מתחיל להיות יותר ברור, ואז שמתי לב שבעלי ממש שמח שאני מתחילה להבין קצת... שאני מקבלת מושגים...

זה עשה לו טוב, וכמוכן גם לי.

ואז נפל לי האסימון שיש לי כאן הזדמנות פז למנף את השלום בית שלנו.

וגם אם המצב היה ממש בסדר עד עכשיו, הוא יכול להיות הרבה יותר עמוק וטוב! כי אם בעלי רואה כמה אני מנסה ומשתדלת להבין את הדרך שלו, להכיר, להדביק את הקצב. מה יותר משמח מזה?

זה כנראה גם עודד אותו להמשיך את הלמידה שלי:

"את יודעת מה פירוש המילה הלילוא?"

"כמו יארצייט, לא?"

"לא ממש. הלילוא זה 'אירוע'. זה היא השמחה וההתרגשות. וכמו שלכל אירוע מוזמנים רק הקרובים והמכרים, גם לאירוע הזה. רשב"י בעצמו הוא 'בעל האירוע'. וכל יהודי שמאמין בו מוזמן ליטול חלק ולהשתתף. ולשמח באמת על העובדה שיש לנו תקווה! שהתורה לא תישכח עד שיבוא המשיח! וזה לא מובן מאליו! היא באמת כמעט ונשכחה!"

אז עד היום לא כל כך הכרנו אותו, אבל אחרי שהתחלנו קצת להכיר, באמת, אין אפשר להפסיד כזה אירוע??

ובינינו, נכון שמירון רחוקה... אבל היא עדיין לא אומן! אז בואו נהיה בשקט...

וכששוב תפקחי עיניים,

ותראי נרות דולקים בבזיכים שלך,

סמכי עליו, כי הוא סמך עליך:

אותך בדווקא שלח!

בשורה טובה תדעו עינכם

אנו שמחים לבשר כי בסיעתא דשמיא גם השנה עלה בידינו לסדר
מתחם מיוחד בראש השנה באומן
עבור הניכי הישיבות

בהשתתפות תלמידי חכמים, רבנים ומשפיעים

בניהם:

הרב ישראל מאיר גלינסקי
הרב אשר זעליג מרגליות
הרב אברהם יצחק קלצקי

אווירה חמה ומלוכדת / סעודות שבת וחג בצוותא / שיעורים,
כינוסים, ועוד

המתחם נמצא במרחק כ-3 דקות בלבד מהציון הקדוש,
וכולל: חדרים נוחים ומרווחים, פינת קפה, מקוה פרטי,
ומקום מרווח עבור השיעורים והסעודות.

המחיר: \$ 320 ליחיד

(לנרשמים עד שבועות הבעל"ט ולאחר מכן \$400)

מספר המקומות מצומצם מאד, וכל הקודם זוכה

לפרטים והרשמה: 052-714-31-03

הזדמנות פז לנשים

הננו שמחים להודיע כי בעז"ה תתקיים נסיעה קבוצתית
לנשות 'חניכי הישיבות'

לאומן

לציונו הקדוש של מוהר"ן מברסלב זיע"א

נסיעה קצרה ואיכותית / אווירה מתאימה / בליווי והדרכה מקצועיים ומרתקים /

נסיעות פנים ואש"ל ברמה גבוהה בהשתתפות:

הרבנית א. מייזליק תחי' / האמנית ח. עשהאל (דורון) תחי' / גברת ב. גלינסקי תחי'

בתכנית:

- ◆ שיעורים מגוונים ומרתקים: על מהות המקום, תולדותיו של מוהר"ן מברסלב, תורתו ודרכו
- ◆ סיפורים וחוויות מרגשים.
- ◆ נסיעה לברסלב (לציונו של ר' נתן מברסלב זיע"א)
- ◆ 'פאנל' מיוחד ומרתק

אודות האם ובמה תורת ברסלב מיועדת לנשים

הנסיעה תתקיים מיום שלישי (י"ג תמוז), עד יום חמישי (ט"ו תמוז).

מספר המקומות מוגבל!!!

מחיר הנסיעה: \$590 בלבד

מחיר לשניים: \$570 לכ"א

לבירורים והרשמה:

058-326-0647 (בשעות הבוקר)

053-310-9760 (בשעות הערב)

